

Euroopan unioni
Aluepolitiika

Alueet talouden muutosten edistäjinä

FI

Kilpailukyvyn tehostaminen innovatiivisilla tekniikoilla, tuotteilla ja terveillä yhteisöillä

Maaliskuu 2007

Yhteystiedot

Euroopan komissio, aluepolitiikan pääosasto

Yksikkö 01 – tiedotus ja viestintä

Thierry Daman

Avenue de Tervuren 41, B-1040 Bruxelles

F. (32-2) 296 60 03

Sähköposti: regio-info@ec.europa.eu

Internet: http://ec.europa.eu/dgs/regional_policy_en.htm

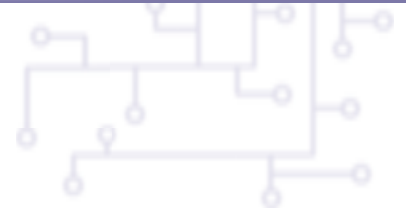
ISBN 92-79-04534-2

© Euroopan yhteisöt, 2007

Tekstin jäljentäminen on sallittua, kunhan lähde mainitaan.

Printed in Belgium

Valokuvat: © Euroopan komissio, aluepolitiikan pääosasto / Mike St Maur Sheil:
taloudellinen kasvu, Karlsruhe (sivu 13), REGINS RFO -projekti (sivu 14), Oü Loodesystems (sivu 21), PACAn alue (sivu 22)
Kansi: INTECHMER – merialueiden biologisen saastumisen tutkimusta (Cherbourg, Basse-Normandie, Ranska)
Toimittaja: Thierry Daman, Euroopan komissio, aluepolitiikan pääosasto
Painettu kierrätyspaperille
Tämän julkaisun kirjoitukset eivät ole oikeudellisesti sitovia.

Esipuhe	3
Konteksti	4
• Innovatiiviset alueet	4
• Alueet talouden muutosten edistäjinä: käytännön kumppanuus	6
• RegioStars 2008: palkinnot innovatiivisille projekteille.....	11
• Erojen kaventaminen: Lisbon Monitoring Platform -järjestelmä: työllisyyden ja kasvun ohjelman sekä koheesiopolitiikan välineiden alueellisen ja paikallisen omistajuuden vertailua.....	12
Kymmenen menestyksestä projektia	13
1. Itävalta/Ranska/Romania/Ruotsi/Saksa/Venäjä/Viro: CLOE – Clusters Linked over Europe.....	13
2. Saksa/Italia/Unkari/Itävalta: REGINS – pienten ja keskisuurten yritysten integroiminen Euroopan talouteen.....	14
3. Tšekki/Saksa/Itävalta/Puola/Slovenia: RegioSustain – biomassasta energiaksi: kestävyyttä alueellisiin suhdanteisiin.....	15
4. Éire-Irlanti: Kasvua luonnosta.....	16
5. Belgia/Saksa/Alankomaat: Hoivaa yli rajojen.....	17
6. Tanska/Ruotsi: Biotekniikkaa yli rajojen.....	18
7. Italia: Metsä- ja tekniikkaklusteri Bolzanossa: yhteistyötä ja innovaatiota pienissä, perinteikkäissä perheyriyksissä.....	19
8. Ruotsi: Innovaationeuvonantajien verkosto pienille ja keskisuurille yrityksille.....	20
9. Viro: Innovaatiota rakennusteollisuuteen: Loodesystem.....	21
10. Espanja/Italia/Kreikka/Marokko/Ranska/Tunisia: Välimeren alue, energia-alan innovaatiolaboratorio.....	22
Sanasto	23

Koheesiopolitiikan uudella ohjelmakaudella 2007–2013 Euroopan alueiden ja kaupunkien välille edellytetään entistä tiiviimpää yhteistyötä. On tärkeää varmistaa, että alueiden ja kaupunkien verkostoissa syntyvät loistavat ideat hyödynnetään nopeasti uusissa alueohjelmissa. Tiedotteessa 675 (2006) esitelty Alueet talouden muutosten edistäjinä -hanke on suunniteltu edistämään käytännön kumppanuutta eli kumppanuutta eri alueiden asianomaisten toimijoiden sekä alueiden ja komission välillä. Alueiden ja komission välillä tarkoituksena on vahvistaa yhteisön kasvuun ja työllisyyteen tähtäävien politiikkojen synergiaa. Tämä on mahdollista saavuttaa varmistamalla, että erilaisista projekteista saatuja hyödyllisiä kokemuksia ja hyviä toimintatapoja käytetään alueiden välisessä yhteistyössä. Alueet talouden muutosten edistäjinä -hankkeessa voidaan hyödyntää etenkin kokemuksia, joita saatiin kauden 2000–2006 alueiden välistä yhteistyötä tukevasta Interreg IIIC -aloitteesta, Urbact-verkostosta, jossa Euroopan kaupungit vaihtoivat parhaita toimintatapoja, sekä muista komission verkostoitumishankkeista.

Hankkeessa alueiden välistä yhteistyötä varten esitellään neljä uutuutta. Olemme määrittäneet kolmekymmentä teemaa, joissa keskitytään taloudelliseen nykyaikaistamiseen ja uudistettuun Lissabonin ohjelmaan. Teemat perustuvat kauden 2007–2013 koheesiopolitiikkaa koskevien strategisten suuntaviivojen neljään osa-alueeseen, jotka ovat investointien lisääminen, osaamisen ja innovaation parantaminen, useampien ja parempien työpaikkojen luominen sekä alueellisen ulottuvuuden huomioiminen. Teemoja käsitellään konferenssiohjelmaan kuuluvissa erityisissä työpajoissa.

Kommunikaation parantaminen on tarpeen, jotta aluekehitystä koskevan osaamisen ja hyvien toimintatapojen vaihto sekä kasvun ja työllisyyden ohjelman käyttöönotto olisi helpompaa. Siksi vuosikonferenssissa esitellään uusi RegioStars 2008 -palkinto innovatiivisille projekteille. Palkinnot jaetaan toisessa vuosikonferenssissa. On hienoa, että kommunikaation tehostamiseen on jo löydetty kumppaneita. Alueiden komitea ja Ranskan Provence-Alpes-Côte d'Azur -alue ovat osallistuneet aktiivisesti tapahtumaan järjestämällä 8.3.2007 Jacques Delors -rakennukseen foorumin ideoiden ja kokemusten vaihtoa varten.

Verkostojen ja yleisten ohjelmien välille suunnitellaan entistä tiiviimpää yhteyttä. Tätä yhteyttä pyritään vahvistamaan kaikissa verkostoissa, joita tuetaan kaudella 2007–2013 Euroopan alueellisen yhteistyön tavoitteen 375 miljoonan euron budjetista. Entistä yleisluonteisempaa toimintaa jatketaan etenkin neljännen uutuuden eli niin sanotun nopeutetun menettelyvaihtoehdon avulla. Tässä vaihtoehdossa yhteistyötä tekevät komissio ja vapaaehtoiset verkostot, jotka käsittelevät valittuja painopistealueita ja joihin kuuluu 15–20 aluetta tai kaupunkia. Tavoitteena on luoda nopeasti testausalustoja uusille ideoille.

Tämä on ensimmäinen vuosittainen Alueet talouden muutosten edistäjinä -konferenssi. Uskon, että sen ohjelma kiinnostaa monia. Tapahtuma tarjoaa uusia tilaisuuksia vaihtaa osaamista ja hyviä toimintatapoja, jotka helpottavat kasvun ja työllisyyden ohjelman käyttöönottoa alueilla.

Danuta Hübner

Euroopan komission aluepolitiikasta vastaava komissaari

Innovatiiviset alueet

EU:n jäsenvaltioiden ja alueiden välillä olevat suuret erot käyvät säännöllisesti ilmi tutkimusta ja kehitystä (T&K) sekä innovaatiota koskevista tilastoista.

Vuodesta 2002 lähtien Euroopan komissio on arvioinut alueellista innovaatiota. Innovaatiosuuntaukset yhdistetään muihin tietoihin, kuten siihen, kuinka paljon tiede, tekniikka ja huipputeknologia tarjoavat työpaikkoja tai kuinka paljon alueilla haetaan patentteja miljoonaa asukasta kohti. Viimeisimmän, marraskuussa 2006 julkaistun **Euroopan innovaatioiden tulostaulun** ⁽¹⁾ mukaan 25 jäsenvaltion kymmenen suorituskykyisintä aluetta ovat Tukholma ja Länsi-Ruotsi (SE), Oberbayern (DE), Etelä-Suomi (FI), Karlsruhe (DE), Stuttgart (DE), Braunschweig (DE), Etelä-Ruotsi (SE), Île-de-France (FR) sekä itäinen Keski-Ruotsi (SE). EU15-maiden alueet hallitsevat suorituskykyisimpien alueiden luetteloa, jossa niitä on ensimmäisten viidenkymmenen alueen joukossa 47 ja sadasta alueesta 94. Uusien jäsenvaltioiden alueista Praha (CZ) on sijalla 15, Bratislavský kraj (SK) sijalla 27, Közép-Magyarország (HU) sijalla 34, Slovenia sijalla 63, Mazowieckie (PL) sijalla 65 ja Jihovýchod (CZ) sijalla 100.

Seuraavalla sivulla oleva kartta kuvaa viimeisimmän Euroopan innovaatioiden tulostaulun sisältöä. Muihin alueellisiin eroihin, kuten asukaskohtaiseen bruttokansantuotteeseen, nähden tulokset vahvistavat, että kehityksestä jäljessä olevilla alueilla on tehtävä erityisiä ponnistuksia innovaation parantamiseksi. Siten

Euroopan aluekehitysrahaston osarahoittama Insitutio Tecnológico de Aragon -instituutti Zaragozassa Espanjassa

voidaan luoda kilpailukykyistä kasvua ja työllisyyttä. Rakennerahoista on saatavana merkittävää rahoitusta. Alueet voivat kehittyä myös tekemällä yhteistyötä kaikkein suorituskykyisimpien alueiden kanssa.

Koheesiopolitiikka tukee innovaatiota kahdella pääasiallisella tavalla: projekteihin myönnetään osarahoitusta rakennerahoista sekä rakennetaan strategiseen kehitykseen, kumppanuuteen, ohjelmatyöhön, valvontaan ja arviointiin perustuvaa aluehallintojärjestelmää. Monissa tapauksissa hallintojärjestelmä on jo itsessään innovatiivinen politiikka. Kauden 2007–2013 koheesiopolitiikkaohjelmia varten Euroopan komissio teki **innovaatiota ja tietämyspohjaista taloutta koskevan arvioinnin**. ⁽²⁾ Sen tavoitteena oli tarjota ohjausta alueellisten innovaatiotoimien käynnistämiseen rakennerahojen tuella. Innovaatiotoiminnan moninaisuuden ja Euroopan alueiden lukuisien mahdollisuuksien takia oli tärkeää kirjata innovaatiopolitiikkoihin eri alueiden vaatimat erilaiset lähestymistavat. Tutkimuksen mukaan on tärkeää

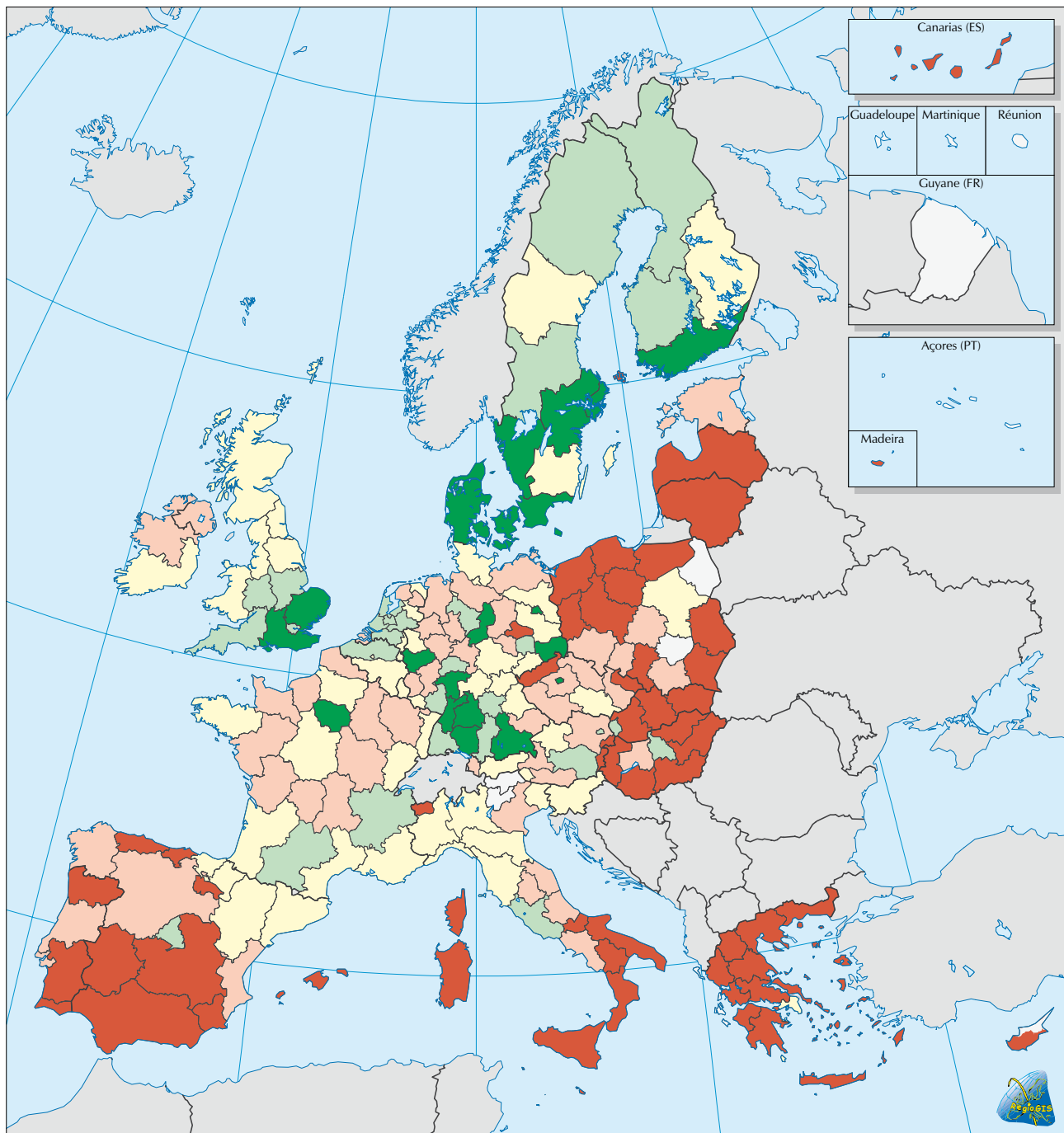
- tunnistaa alueellisen innovaatiopotentiaalin moninaisuus, joka edellyttää innovatiivisten toimien säätämiseen ja ohjelmointiin erityisiä räätälöityjä ratkaisuja Euroopan eri alueilla
- käynnistää ja testata entistä monimutkaisempia projekteja tai aloitteita, joihin osallistuu useita toimijoita ja jotka sisältävät monenlaisia toimia; projektien painopiste on selkeästi uusien tekniikoiden markkinoitavissa olevissa sovelluksissa pikemmin kuin tutkimuksen ja kehityksen infrastruktuureissa, jotka perustuvat tekniikan kehitykselle ja siirrolle
- tehdä suunnitelmia pitkällä aikavälillä ja luoda entistä kestävämmät alueellisen innovaatiopolitiikan strategiset hallintaprosessit
- hyödyntää Euroopan aluekehityksen tavoitetta alueiden välisten verkostojen luomiseksi.

Toiminnallisesta näkökulmasta tutkimus korostaa yhä paremman koordinaation tarvetta alueellisten ohjelmien ja politiikkojen välillä sekä panostamista strategiseen tiedusteluun, kuten politiikkojen vertailuun, ennusteiden tekemiseen ja alueiden välisiin yhteistyöohjelmiin. Tutkimuksessa suositellaan myös vaihteista lähestymistapaa innovaation ja tietämystoimien käyttöönottoon. Alikriittisten ohjelmien tai toimien rahoittamista tulisi välttää; olisi sijoitettava mieluummin suuriin ja uskaliaisiin projekteihin, jotka onnistuessaan olisivat kannattavampia. Lopuksi tutkimuksessa suositellaan rakentamaan toimivat suhteet politiikoista säättävien toimielinten välille, jotta alueellisia kehitys- ja innovaatioverkostoja voitaisiin jatkuvasti parantaa.

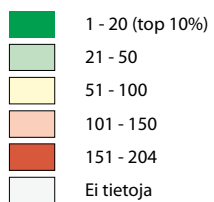
¹ Katso <http://trendchart.cordis.lu/>.

² Katso http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/rado_en.htm.

Alueellinen innovaatiotoiminta Euroopassa 2006

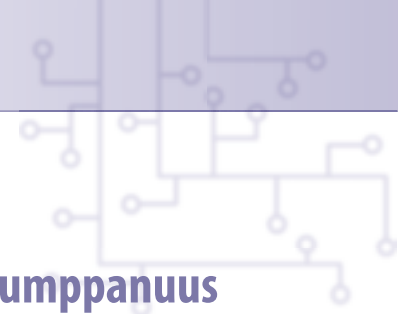
NUTS2-alueiden luokitus

BE, PL4, PL5, PL6, UK, NUTS1

0 100 500km

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

Alueet talouden muutosten edistäjinä: käytännön kumppanuus

Koheesiopolitiikkaa ja sen työkaluja ja ohjelmia hallinnoidaan hajautetusti noudattaen täysimääräisesti toissijaisuusperiaatetta. Jäsenvaltiot, alueet ja kaupungit valitsevat pääosin itse investoinnit, joille myönnetään yhteisön rahoitusta kaudella 2007–2013. Marraskuussa 2006 komissio julkaisi Alueet talouden muutosten edistäjinä -tiedotteen⁽³⁾, jossa ehdotettiin uusia tapoja vahvistaa alueiden ja kaupunkien verkostoja Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteessa. Alueet talouden muutosten edistäjinä -aloitteella komissio tukee ”käytännön kumppanuutta”. Komission laitokset tekevät yhteistyötä Euroopan alueiden merkittävimpien ongelmien ratkomiseksi ja pyrkivät muodostamaan lujan siteen hyvien toimintatapojen ja koheesiopolitiikan välineiden yleisen rahoituksen välille.

Alueet talouden muutosten edistäjinä -aloite sisältää kaksi EU:n aluepolitiikan välinettä: Euroopan alueiden välisen yhteistyön aluepoliittisen osion⁽⁴⁾ sekä kaupunkialueiden kehityksen verkosto-ohjelman eli Urbactin. Aloitteessa ehdotetaan, että ohjelmissa keskitytään komission määrittämiin taloudellisen kasvun teemoihin, jotka sopivat yhteisön koheesiopolitiikan strategiaan suuntaaviin kaudella 2007–2013.⁽⁵⁾ Yhteensä näiden kahden rahoitusvälineen budjetti on 375 miljoonaa euroa kaudella 2007–2013.

Alueet talouden muutosten edistäjinä -aloitteeseen sisältyy joitakin uutuuksia.

Euroopan komission puheenjohtaja José Manuel Barroso avasi ensimmäisen, innovaatioaiheisen Alueet talouden muutosten edistäjinä -konferenssin kesäkuussa 2006.

Guadianajoen silta Espanjan ja Portugalin välillä (Algarve, Portugali)

Alueet talouden muutosten edistäjinä: käytännön kumppanuus

- Alueet ja kaupungit voivat edelleen muodostaa ja hallinnoida omia verkkojaan, mutta niiltä voidaan myös pyytää sitä, kun on kyse tietyistä **aihealueista, jotka on valittu unionin politiikanalojen liittämiseksi nykyaikaistamisohjelmaan**. Komission yksiköt määrittävät koordinoitusti ja yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa tietyt käsiteltävät aihealueet (katso luettelo seuraavalla sivulla).
- Uuden **nopeutetun menettelyvaihtoehdon** ansiosta voidaan testata nopeasti ideoita, joita komissaarit ja heidän yksikkönsä esittävät. Tässä vaihtoehdossa komissio on ensisijainen aloitteentekijä kokemustenvaihdossa ja tulosten välittämisessä sopiviin toimenpideohjelmiin.
- Aihealueiden kehittämisen ja EU:n aluepoliittisten pääohjelmien välillä on **kaksisuuntainen yhteys**. Sen ansiosta Alueet talouden muutosten edistäjinä -aloitteessa testatut projektit liitetään nopeasti yleisiin ohjelmiin.
- Alueet talouden muutosten edistäjinä -aloitteessa **panostetaan erityisesti tiedotukseen**, jotta parhaat toimintatavat voidaan nopeasti levittää kaikille unionin alueille ja kaikkiin kaupunkiin. Aloitteessa otetaan käyttöön vuotuinen alueellinen RegioStars-innovaatiopalkinto, joka myönnetään talouden nykyaikaistamisen kannalta korkeatasoisia tuloksia tuottaville hankkeille. Suunnitelmiin kuuluvat myös vuosikonferenssi ja hyvien käytäntöjen levittäminen entistä tehokkaammin.

³ KOM(2006) 675 / SEC(2006) 1432, 8. marraskuuta 2006.

⁴ Oikeudellinen peruste esitetään Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa ja koheesiorahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä asetuksen (EY) N:o 1260/1999 kumoamisesta 11. päivänä heinäkuuta 2006 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 7 artiklan 3 kohdassa. Säännösten täytäntöönpanoon liittyen katso lisätietoja EAKR:ää koskevasta asetuksesta (EY) N:o 1080/2006, annettu 5. päivänä heinäkuuta 2006.

⁵ Neuvoston päätös 2006/702/EY, tehty 6. päivänä lokakuuta 2006, yhteisön koheesiopolitiikan strategisista suuntaviivoista; EUVL L 291, 21.10.2006.

Näiden uutuuskien avulla varmistetaan, että Alueet talouden muutosten edistäjinä -aloite tarjoaa unionille uuden välineen nykyaikaistamisen tukemiseen ja kilpailukyvyyn parantamiseen ja että komissiolla on selkeä tehtävä nopeutetussa menettelyvaihtoehdossa. Aloitte antaa alueille ja kaupungeille mahdollisuuden keskit-

tyä erityisiin teemoihin, jotka suuntautuvat talouden nykyaikaistamiseen. Lisäksi aloitteella kannustetaan uudistusmielistä ajattelua EAKR:n tukemien EU:n aluepoliittisten ohjelmien täytäntöönpanossa ja varmistetaan, että ohjelmien osuus nykyaikaistamiseen tähtäävissä aloitteissa kasvaa tasaisesti.

Alueet talouden muutosten edistäjinä: 30 teemaa

Alueet talouden muutosten edistäjinä -aloitteen teemat ja nopeutettu menettelyvaihtoehto on ryhmitetty erityisiin aihekenttiin kauden 2007–2013 koheesiopolitiikkaa koskevien strategisten suuntaviivojen mukaisesti. Tämä asiakirja sisältää kolme temaattisten suuntaviivojen ryhmää ja läpileikkaavan alueellisen ulottuvuuden. Aloitteen osa-alueet ovat seuraavassa:

- **Euroopan ja sen alueiden tekeminen houkutteleviksi sijoittajille ja työntekijöille**
- **tietämyksen ja innovaation kehittäminen kasvun turvaamiseksi**
- **työpaikkojen lisääminen ja parantaminen**
- **Euroopan koheesiopolitiikan alueellisen ulottuvuuden korostaminen.**

Aihealueissa kiinnitetään erityistä huomiota parannettuun hallintoon ja yksityissektorin osallisuuteen. Aloitteen kolmekymmentä teemaa ovat seuraavassa:

1) Mukautumiskyvyn parantaminen: Vaihdetaan kokemuksia lyhytaikaisten taloudellisten vaikeuksien hallinnasta. Etsitään sopivia välineitä negatiivisten vaikutusten lieventämiseen ja tarjoutuvien tilaisuuksien hyödyntämiseen. Alueet myös vaihtavat parhaita toimintatapoja, joiden avulla voidaan valmistautua taloudellisen ympäristön ennakoituihin muutoksiin ja hyötyä niistä. Tällaisia muutoksia voi syntyä esimerkiksi kaupan vapautumisesta ja kaupan esteiden vähenemisestä kansainvälisten kauppasopimusten johdosta.

2) Ilmanlaadun parantaminen: Alueet kehittävät ja jakavat keinoja, joilla vähennetään NO₂- ja CO₂-hiukkaspäästöjä integroitujen toimenpidekokonaisuuksien avulla.

3) Vähähiiliseen talouteen siirtyminen: Alueet kehittävät toimia ja vaihtavat kokemuksia, joiden avulla pyritään kohti Kioton tavoitteita. Tarkoituksena on tukea vuoden 2010 EU25-alueen alustavaa kokonaistavoitetta, jonka mukaan 21 prosenttia sähköstä tuotettaisiin uusiutuvista lähteistä ja biopoltoaineiden markkinaosuus olisi 5,75 prosenttia (liikenteessä ja yhä enemmän uusiutuvana energialähteenä lämmityksessä ja jäähdytyksessä).

4) Vedenjakelun laadun ja veden käsittelyn parantaminen: Alueet kehittävät toimia ja jakavat parhaita toimintatapoja, jotka tähtäävät veden laadun parantamiseen ja varojen entistä tehokkaampaan käyttöön.

5) Kierrätysyhteiskuntaan siirtyminen: Alueet kehittävät toimia ja jakavat parhaita toimintatapoja, jotka tähtäävät jätteen vähentämiseen sekä arvomateriaalien talteenottoon ja kierrätykseen.

6) Terveiden yhteisöjen luominen: Alueet, kaupungit ja maaseudut, jotka keskittyvät tähän teemaan, pyrkivät parantamaan asukkaiden yleistä hyvinvointia. Tervettä ja aktiivista ikääntymistä tuetaan ehkäisemällä terveysriskejä ja korjaamalla terveysinfrastruktuurin puutteita esimerkiksi ICT-työkalujen avulla.

7) Kaupunkiliikenteen yhtenäistetyt toimintatavat: Kaupungit toteuttavat integroitua strategiaa liikennejärjestelmien parantamisessa. Tavoitteena on kohentaa asukkaiden elämänlaatua tarjoamalla laadukasta julkista liikennettä ja yhä parempia liikennejärjestelyjä.

8) Kestävän ja energiatehokkaan asutokannan kehittäminen: Tähän teemaan keskittyvät kaupungit ja maaseutualueet pyrkivät luomaan entistä kestävämmän ja energiatehokkaamman asutokannan.

9) Alueiden ympäristön ja turvallisuuden parantaminen ja valvonta: Tarkoituksena on ratkaista hajanaisten tietojärjestelmien ongelma ja kehittää mukautettuja tiedotuspalveluita moniin tarkoituksiin, kuten rajatylittävään maankäyttöön (liikenneinfrastruktuuriin, turismin kehittämiseen, maa-alueiden tarkkailuun) tai hätätilanteiden hallintaan (jossa keskitytään yhteisiin riskialueisiin, kuten vuoristoihin, rajatylittäviin jokiin ja Välimeren alueen metsiin).

10) Alueiden tutkimus- ja innovaatiokapasiteetin parantaminen: Tavoitteena on kehittää toimia, joilla voidaan lisätä työntekijöitä tieteen, tekniikan ja huipputeknologian aloille, sekä kannustaa patenttihakemusten ja lisenssisopimusten tekemistä. Nopeutetussa menettelyvaihtoehdossa voidaan tukea alueita ja helpottaa niiden osallistumista eri tasojen EU-toimiin, kuten Euroopan teknillisen korkeakoulun kehittämiseen.

11) Innovatiivisten ideoiden tuominen markkinoille entistä nopeammin: Tämä teema on erityisen tärkeä alueille, joilla on merkittävää pk-yritystoimintaa. Tavoitteena on lisätä tietoisuutta eduista, joita voidaan saada tiettyjen liiketoiminta-alojen tutkimuksesta esimerkiksi Galileo-projektin puitteissa. Tarkoituksena on helpottaa tutkimuksesta saadun tiedon käyttöä innovatiivisten tuotteiden ja palveluiden ide-

ointiin sekä edistää muita kuin teknisiä innovaatioita esimerkiksi tarjoamalla neuvontapalveluita ja verkostoitumismahdollisuuksia. Parhaiden toimintatapojen vaihto sisältää sen, että riskipääomaa käytetään innovaatioprosessin käytännön testausvaiheen rahoittamiseen.

12) Tutkijoiden koulutus ja osaamisen säilyttäminen alueilla:

Alueilla kehitetään ohjelmia, joissa opiskelijoita ja tutkijoita koulutetaan paikallisissa yrityksissä. Tarkoituksena on myös perustaa toimistoja helpottamaan henkilöstön ja tietämyksen vaihtoa sekä houkuttella nuoria tutkimus- ja tiedealoille.

13) Perinteisestä teollisuudesta eniten riippuvaisten alueiden uudelleenjärjestely:

Alueilla kehitetään menettelytapoja, joilla voidaan ennakoida toiminnan päättymistä ja reagoida siihen uudelleenjärjestelyillä ja monialaistamisella. Mahdollisia vaihtoehtoja ovat myös uudelleen koulutus, liiketoiminnan tuki, neuvonta ja rahoitus sekä tuki paikallisille klustereille.

14) Sähköisen hallinnon hyödyntäminen alueilla ja liiketoiminnassa:

Alueet ottavat mallia kokemuksista, joita joillakin alueilla on jo saatu sähköisistä hallinto- ja kirjastopalveluista sekä muista palveluista.

15) Alueiden välisten tietoliikenneyhteyksien parantaminen:

Alueilla käytetään laaja-kaistayhteyksiä ja digitaalisia ekosysteemitekniikoita, joilla pyritään perustamaan uutta liiketoimintaa ja säilyttämään se alueilla, vähentämään lähtömuuttoa sekä mahdollistamaan kansainvälinen yhteistyö eri sosioekonomisten toimijoiden välillä.

16) Innovaation ehtojen parantaminen:

Alueet pyrkivät helpottamaan tutkimus-, tekniikka- ja innovaatioalojen työvoimapolua parantamalla väestön koulutusastetta ja kouluttamalla sekä työttömiä että työntekijöitä (taitojen päivittäminen, elinikäinen oppiminen).

17) Yrittäjyyden tukeminen:

Alueet keskittyvät menetelmiin, joilla lisätään uusien yritysten määrää ja tuetaan niiden toimintaa, rohkaistaan yrittäjähenkkeä kouluissa sekä tarjotaan liiketoiminnan ohjausta, mentorointia, rahoitusta ja tukea innovaatiokeskuksille.

18) Demografiseen haasteeseen vastaaminen:

Alueet yhdistävät kokemuksensa demografisen muutoksen vaikutuksista ja laativat toimenpiteitä, jotka ovat käyttökelpoisia myös muualla. Erytistä huomiota kiinnitetään sukupolvien tasapainoon ja sekä laillisen että laittoman maahanmuuton vaikutuksiin.

19) Terve työvoima terveillä työpaikoilla:

Alueet pyrkivät vähentämään sairauslomapäiviä jakamalla parhaita toimintatapojaan terveyden edistämisestä. Tähän kuuluu myös työpaikkojen terveystilastus.

20) Syrjäytyneen nuorison integroiminen:

Kaupungit ja maaseutualueet pyrkivät vahvistamaan työttömien ja vähän koulutettujen nuorten integraatiota tarjoamalla työmahdollisuuksia opetuksen, koulutuksen, mikroluottojen, parannetun infrastruktuurin ja

neuvontapalveluiden avulla. Myös rikollisuutta ehkäiseviä toimia voidaan korostaa.

21) Maahanmuuton hallinta ja sosiaalisen integraation helpottaminen:

Kaupungit ja alueet pyrkivät vahvistamaan integraatiota siten, että kohderyhmille tarjotaan pääsy työelämään opetuksen, koulutuksen, mikroluottojen, parannetun infrastruktuurin ja neuvontapalveluiden avulla.

22) Työntekijöiden ja yritysten mukautumiskyvyn parantaminen:

Alueet pyrkivät vahvistamaan elinikäistä oppimista ja parantamaan järjestelmiä, jotka tukevat yhä parempaa suunnittelua sekä innovatiivisten ja entistä tuottavampien työn organisoitintapojen levittämistä.

23) Opetus- ja koulutusjärjestelmien laajentaminen ja parantaminen:

Alueet pyrkivät parantamaan opetus- ja koulutusjärjestelmään sekä opetussuunnitelmiin.

24) Ikääntyneiden työllistämisen tukeminen:

Alueet pyrkivät nostamaan ikääntyneiden henkilöiden työllisyyslukuja. Kansallisten ja alueellisten erityispiirteiden mukaan työssä voidaan hyödyntää monia aktiivisia ja ehkäiseviä lähestymistapoja.

25) Rannikkoalueiden hallinta:

Panostus ympäristöön auttaa takaamaan kestäväen talouskasvun pitkällä aikavälillä, vähentämään ulkoisia kustannuksia ja stimuloimaan innovaatiota sekä työpaikkojen luomista. Tämän teeman parissa työskentelevät alueet kehittävät ja jakavat menetelmiä, joiden avulla voidaan vähentää rannikoiden saastumista, hallita rannikoiden eroosiota kestäväällä tavalla ja lieventää merenpinnan kohoamisen vaikutuksia ottaen huomioon maailmanlaajuinen strategia ilmastonmuutokseen mukautumisessa.

26) Meren hyödyntäminen:

Alueet vaihtavat parhaita toimintatapoja, joilla merialueiden taloudet voivat hyötyä kasvusta esimerkiksi liikenteen, turismin, energiantuotannon, vesiviljelyn ja kehittyvien meritekniikoiden aloilla.

27) Kaupunkialueiden kestävä kehitys:

Alueet jakavat kokemuksia ja hyödyntävät integroitua lähestymistapaa kaupunkialueiden kestäväen kehitykseen.

28) Entisten rakennusmaiden ja jätteenkäsittelyalueiden uudelleenkäyttö:

Kaupungit ja alueet pyrkivät kehittämään projekteja, joissa käytetään uudestaan kaupunkialueiden hylättyjä teollisuus-, sotilas- ja satama-alueita.

29) Tulvien ehkäisy ja vähentäminen:

Kaupungit ja alueet kehittävät hankkeita, joissa kunnostetaan jokiuomia, tehdään pengerrys-alueita, istutetaan metsää ja luodaan kosteikkoja.

30) Maaseutualueiden taloudellisen monipuolisuuden tukeminen:

Alueet vaihtavat parhaita toimintatapoja, joiden avulla maaseutualueiden taloutta voidaan monipuolistaa.

Aloitteen toiminta

Keskustelua komissaari Hübnerin kanssa ensimmäisessä Alueet talouden muutosten edistäjinä -konferenssissa kesäkuussa 2006

Alueet talouden muutosten edistäjinä -aloitteessa perustetaan verkkoja **alueiden välisen yhteistyön ja kaupunkialueiden kehityksen (Urbact) tulevien verkko-ohjelmien** avulla. Ohjelmat hyväksytään todennäköisesti vuoden 2007 toisella puoliskolla. Ohjelman prosessien mukaan johtava alue hakee sopivan ohjelman rahoitusta verkolle. Valvontakomitea vastaa projektien valinnasta. Komitea laatii hankkeisiin sovellettavat valintaperusteet.

Alueiden välisessä yhteistyössä ja Urbact-ohjelmissa alueet ja jäsenvaltiot voivat jatkaa verkkojen rakentamista, kuten ennenkin. Ehdotuspyyntöjen jälkeen alueiden tai kaupunkien ryhmä, joka haluaa perustaa verkoston, valitsee yhden 30 sovitusta teemasta tai painopistealueesta. Projektin johtoon nimitetään yksi alue, joka laatii hakemuksen sopivaa ohjelmaa varten. Lähtymis- ja kilpailukyohjelmissa kannustetaan voimakkaasti tulosten levittämistä ja julkistamista.

Nopeutetussa menettelyvaihtoehdossa alueiden ja kaupunkien verkot työskentelevät ohjelman määrittämien menettelytapojen mukaan läheisessä yhteistyössä Euroopan komission kanssa. Nopeutetun menettelyvaihtoehdon mukaan toimivat verkot valitaan lisäehtojen perusteella. Näitä voi olla esimerkiksi merkittävä yhteistyö taloudellisten toimijoiden ja markkinaosapuolten kanssa tai sitoutuminen tulosten siirtämiseen yleisiin lähtymis- ja kilpailukyohjelmiin.

Konferenssit

Tammikuussa 2006 ilmoitettiin kolmen Alueet talouden muutosten edistäjinä -konferenssin järjestämisestä. Ensimmäinen konferenssi pidettiin 12. ja 13. kesäkuuta 2006, toinen 25. ja 26. tammikuuta 2007; kolmas on suunniteltu järjestettäväksi 7. ja 8. maaliskuuta 2007. Näissä tapahtumissa on tarkoituksena esitellä teemoja, joissa koheesiopolitiikka voi tukea Lissabonin nykyaikaistamisohjelmaa, tarjota esimerkkejä hyvistä toimintatavoista ja antaa oppimismahdollisuuksia rakennerahastoja hallinnoiville viranomaisille. Kolmas konferenssi on myös ensimmäinen vuotuinen konferenssi, jonka ajankohta osuu kevätkokoukseen ja alueellisten innovaatiopalkintojen käyttöönottoon vuodeksi 2008.

Innovaatiota aluepolitiikan kautta (12. ja 13. kesäkuuta 2006)

Konferenssi käsitteli parhaita käytäntöjä tiedonsiirron tukemisessa, innovaatiossa ja klustereissa. Erityistä huomiota kiinnitettiin niihin strategioihin ja projekteihin, joissa on saavutettu tuloksia vähemmän vaurilla alueilla. Pääpuhujia olivat komission puheenjohtaja Barroso, komissaari Hübner ja komissaari Verheugen. Työpajoissa käsiteltiin julkisten viranomaisten roolia innovaation hallinnassa ja klusterien tukemisessa, innovaatioinfrastruktuurien ja tukipalveluiden kehittämisessä, rahoitustekniikassa, osaamiskeskusten kehittämisessä, tutkimustulosten kaupallistamisessa, verkkojen merkityksessä tiedonsiirrolle, alueiden välisten projektien kehittämisessä sekä kokemuksessa, jota on saatu kansallisten ja yhteisöllisten rahoitusvälineiden yhdistämisestä.

Konferenssi houkutteli noin 600 osallistujaa. Osanottajat olivat kansallisia ja alueellisia viranomaisia, jotka osallistuvat rakennerahasto-ohjelmien laatimiseen ja käyttöönottoon, liiketoimintajär-

Innovaatiota aluepolitiikan kautta -konferenssi kesäkuussa 2006

jestöjen edustajia, yliopistojen edustajia, teknologiansiirron asiantuntijoita sekä asiantuntijaverkostojen jäseniä tutkimuksen, innovaation ja tiedonsiirron aloilta. Konferenssin yhteydessä oli näyttely EU-alueella toteutetuista innovatiivisista hankkeista, joita oli tuettu rakennerahastoista, tietopisteitä aiheeseen liittyvistä yhteisöohjelmista sekä neuvontapisteitä. Tuotteisiin kuuluivat konferenssiohjelma ja menettelytavat.

Aluepolitiikan vastauksia demografisiin haasteisiin (25. ja 26. tammikuuta 2007)

Konferenssin tavoitteena oli lisätä tietoisuutta sosioekonomisen muutoksen demografisista syistä ja osoittaa, kuinka eurooppalainen aluepolitiikka ja sen välineet auttavat Euroopan alueita vastaamaan haasteeseen ja hyödyntämään muutoksen tuomia mahdollisuuksia. Pääpuhujina olivat komissaarit Hübner ja Špidla, ETSK:n puheenjohtaja Dimitriadis ja alueiden komitean Delebarre sekä joukko jäsenvaltioiden ja alueiden ministereitä ja asiantuntijoita. Konferenssissa Eurostatin edustaja ilmoitti alueiden väestömäärien julkaisemisesta 25 vuoden ajalta. Alueiden komitea esitteli "Age proofing toolkit" -työkälpaketin.

Kaikille tarkoitettujen tilaisuuksien lisäksi konferenssissa järjestettiin kolme työpajakokonaisuutta, joista jokainen sisälsi kolme rinnakkaista osiota. Tapahtumassa esiteltiin esimerkke-

jä hyvistä toimintatavoista, ja se tarjosi oppimistilaisuuden rakennerahastoja hallinnoiville viranomaisille. Yhteensä tapahtumaan osallistui yli 500 kansallisten, alueellisten ja paikallisten hallitusten, instituuttien ja verkkojen sekä kansalaisjärjestöjen ja yliopistojen edustajaa.

Kilpailukyvyen tehostaminen innovatiivisilla tekniikoilla, tuotteilla ja terveillä yhteisöillä (7. ja 8. maaliskuuta 2007)

Konferenssin tarkoituksena on tukea hyvien toimintatapojen vaihtoa Lissabonin strategian toteuttamisessa kansallisella tasolla koheesiovälineiden avulla. Kokemustenvaihto- ja verkostoitumisfoorumina toimiva tapahtuma tarjoaa oppimis- ja verkostoitumismahdollisuuksia rakennerahastoja hallinnoiville viranomaisille, paikallisille kehitystoimistoille, liiketoimintajärjestöille ja muille toimijoille. Mukaan mahtuu jopa 500 osallistujaa. Tapahtumassa järjestettävissä yhdeksässä työpajassa käsitellään erityisesti esimerkkejä hyvistä toimintatavoista ja Euroopan aluepolitiikan hallinnasta seuraavien teemojen kautta:

- pienet ja keski-suuret yritykset, teknologian ja hallinnon vaihto
- innovatiiviset tekniikat, tuotteet ja markkinat kestäväälle kasvulle
- entistä miellyttävämmät alueet ja kaupungit liiketoiminnalle ja asukkaille.

Toinen Alueet talouden muutosten edistäjinä -konferenssi tammikuussa 2007

Foorumi järjestetään yhdessä ranskalaisen Provence-Alpes-Côtes d'Azur -alueen sekä alueiden komitean kanssa. Alueiden komitea esittelee Lisbon Monitoring Platform -järjestelmän, yli 60 alueellisen ja paikallisen viranomaisen verkoston, joka valvoo yksityiskohdaisesti Lissabonin strategian ja sen hallintoprosessin toteutusta.

8. maaliskuuta 2007 Euroopan aluepolitiikasta vastaava komissaari Danuta Hübner esittelee RegioStars 2008 -palkinnot innovatiivisille projekteille. Tavoitteena on löytää Euroopan aluekehityksen parhaat toimintatavat.

Tiedotus kaikille alueviranomaisille! Innovatiivisia projekteja voi ilmoittaa kilpailuun, jonka tarkoituksena on tuoda esiin aluepolitiikan hyviä toimintatapoja.

Palkinto

Ensimmäiset RegioStars-palkinnot jaetaan maaliskuussa 2008 Alueet talouden muutosten edistäjinä -konferenssissa. Tapahtumassa esitellään kilpailussa löytyneitä parhaita toimintatapoja ja helpotetaan kokemustenvaihtoa.

RegioStars-palkinnon tavoitteena on tunnistaa aluekehityksen hyvät ja innovatiiviset toimintatavat seuraavissa kategorioissa:

- tietoon ja tekniseen innovaation perustuvat alueelliset taloudet:
 - 1) klusterien ja liiketoimintaverkostojen tukeminen
 - 2) teknologiansiirto tutkimuslaitoksista pienille ja keskiuurille yrityksille
- kestävä taloudellinen kasvu:
 - 3) energiatehokkuus ja uusiutuvat energiamuodot
 - 4) ympäristötekniikat.

Osallistuminen

Jokainen EU27-maiden 268 alueesta voi jättää yhden hakemuksen **29.6.2007 mennessä**. RegioStars-kilpailuun voivat osallistua kaikki projektit, jotka ovat saaneet EAKR:n tukea tai liittymistä edeltävää rahoitusta. Tässä yhteydessä projektilla tarkoitetaan toimintaa, jolla on strateginen ja alueellinen ulottuvuus.

Palkinnot

Jokaisessa aihealueessa jaetaan kaksi palkintoa: toinen projektille, joka toteutetaan lähentymistavoitteeseen kuuluvalla alueella, ja toinen projektille, joka toteutetaan alueellisen kilpailukyvyyn ja työllisyyden tavoitteeseen kuuluvalla alueella.

Lisätietoja: http://ec.europa.eu/inforegio/innovation/regiostars_en.htm

Alueet talouden muutosten edistäjinä

RegioStars 2008
Palkinnot innovatiivisille projekteille

Ehdotusten määräaika: 29.6.2007

 http://ec.europa.eu/inforegio/innovation/regiostars_en.htm
regio-stars@ec.europa.eu

Tapauskuvia

Aluepolitiikan pääosasto on laatinut RegioStars 2008 -kilpailua varten *Examples of regional innovation projects* -julkaisun. Se on kokoelma neljästäkymmenestä tiivistelmästä, jotka liittyvät innovatiivisten toimien alueellisissa ohjelmissa toteutettuihin projekteihin. Ohjelmat on rahoitettu osittain EAKR:n tuella, ja tarkoituksena on ollut tukea alueita kokeilemaan uusia lähestymistapoja, kumppanuuksia ja alueellista kehitystä. Kokonaiset tapauskertomukset ovat saatavissa Alueet talouden muutosten edistäjinä -aloitteen Internet-sivustosta http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/index_en.cfm.

Erojen kaventaminen: Lisbon Monitoring Platform -järjestelmä

Michel Delebarre,
alueiden komitean puheenjohtaja

”Tehostetun itsehallinnon tarve kaikilla hallinnon tasoilla on tunnistettu yhdeksi tärkeimmistä tekijöistä Lissabonin strategian toteuttamisessa... EU-alueet ja paikalliset viranomaiset on otettava mukaan Lissabonin uudistuksiin entistä laajemmassa mittakaavassa ja aikaisemmassa hallintokauden vaiheessa... Alueiden komitea (AK) on sitoutunut valvomaan Lissabonin prosessin paikallista ja alueellista toimintaa sekä ottamaan käyttöön työllisyyttä ja kasvua koskevat uudistukset... Kasvun ja työllisyyden strategiassa on huomattavia mahdollisuuksia lisätä osallistumista paikallisella ja alueellisella tasolla. Vastuu Lissabonin ohjelmasta kuuluu kaikille osakkaille EU:n kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla. Liiketeknillepano onnistuu vain silloin, kun kaikki osapuolet tuntevat, että ehdotetut menetelmät koskevat heitä ja että he ovat todella osallisia päätöksenteossa ja käyttöönottoprosessissa.”

Alueiden komitean 1. maaliskuuta 2007 käynnistämän Lisbon Monitoring Platform -ohjelman tavoitteena on

- muodostaa läheisiä yhteisöjä tukemaan kumppanuutta työllisyyden ja kasvun ohjelmassa helpottamalla tiedonsiirtoa paikallisten ja alueellisten päättäjien välillä
- tuoda esiin mahdolliset haasteet ja esteet sekä löytää niihin realistisia ja tehokkaita ratkaisuja.

Mistä ohjelmassa on kyse?

Ohjelmassa toteutetaan kumppanuuden periaatetta käytännössä. Tarkoituksena on luoda alueellisten ja paikallisten viranomaisten verkosto ja virtuaaliympäristö. Ohjelma tarjoaa paikallisen ja alueellisen näkökannan strategiaan. Interaktiivinen tulostaulu antaa yleiskuvan näiden paikallisten ja alueellisten ulottuvuuksien kehitymisestä. Lisäksi tarjolla on keskustelumahdollisuuksia. Ennen kaikkea ohjelma pyrkii luomaan yhteisön paikallisille ja alueellisille viranomaisille, jotka työskentelevät kasvun ja työllisyyden strategian käyttöönotossa, sekä niille, jotka haluavat oppia siitä lisää. 65 paikallista ja alueellista viranomaista osallistui hankkeeseen vuonna 2006. Tänä vuonna osallistujamäärä nousee sataan.

Ohjelman tavoitteina on

- tuoda läpinäkyvyyttä kansallisiin toimenpideohjelmiin (jäsenvaltioiden työllisyyden ja kasvun tueksi laatimien toimintasuunnitelmien) ruohonjuuritason seurannalla
- tarkkailla alueellisten ja paikallisten viranomaisten näkökulmasta jäsenvaltioiden edistymistä kasvun ja työllisyyden strategian käyttöönotossa
- selvittää, mitä muissa maissa ja muilla alueilla tapahtuu, sekä arvioida toimintaa tietojen avulla
- valvoa alueellisen ja paikallisen tason osallistumista EU:n koheesio politiikan hallintoprosesseihin
- arvioida kehittyvää suhdetta Lissabonin strategian ja koheesio politiikan välillä sekä lisätä paikallisten ja alueellisten viran-

omaisten tietoisuutta kansallisista toimenpideohjelmista ja kansallisista strategisista viitekehyksistä (strategisista asiakirjoista, joissa esitellään rakenne- ja koheesiorahastojen käyttöönottojärjestelyjä)

- tunnistaa erityisiä suuntauksia 11 alueellisen ja paikallisen viranomaisryhmän välillä
- tunnistaa alueellisten ja paikallisten viranomaisten Lissabonin strategian käyttöönotossa kohtaamat esteet, ilmaista ne poliittisesti ja löytää niihin realistisia ratkaisuja
- aktivoida tiedonvaihtoa (parhaat toimintatavat, haasteet) alueellisella ja paikallisella tasolla
- luoda alueellisten ja paikallisten viranomaisten välille tuottavia verkostoja, joiden kokemukset ja panokset vahvistavat alueiden komitean Lissabonin strategiaan liittyviä poliittisia viestejä
- auttaa alueellisia ja paikallisia viranomaisia tuomaan toimintaansa tehokkaasti esiin kansallisessa keskustelussa.

Kuinka ohjelma toimii?

- Lisbon Monitoring Platform -ohjelman on tarkoitus olla käytännöllinen työkalu alueellisille ja paikallisille viranomaisille koko EU-alueella. Ohjelma tarjoaa tilastollisia tietoja, tietokeskuksen ja interaktiivisia foorumeita, joissa alueelliset ja paikalliset edustajat voivat vaihtaa tietoa (parhaita toimintatapoja, haasteita) Lissabonin strategiaan liittyvissä asioissa.

Ohjelman sähköisen ulottuvuuden lisäksi järjestetään työpajoja, joiden avulla osallistujista pyritään luomaan todellinen yhteisö.

Tämän seurantakokeilun tulokset sisältyvät alueiden komitean vuoden 2008 raporttiin, jota pyydettiin vuoden 2006 Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmissä. Tulokset tukevat myös muita alueiden komitean toimia.

Lisätietoja: <http://lisbon.cor.europa.eu/>
analysis@cor.europa.eu

Itävalta/Ranska/Romania/Ruotsi/Saksa/Venäjä/Viro

CLOE – Clusters Linked over Europe

Klusterit ovat verkostoja, joissa toisiinsa sidoksissa olevien toimialojen yhteistyötä tekevät tai kilpailevat yritykset työskentelevät yhdessä tietyn alan teollisuuden vahvistamiseksi. Pyrkimyksenä on tukea hyviä toimintatapoja ja tiedonvaihtoa tietyn alueen ja tietyn alan yrityksissä. Kuitenkin eri klusterien välillä on vain vähän tiedonvaihtoa. Johtajat joutuvat usein ponnistelemaan saadaakseen kattavan kuvan siitä, mikä toimii hyvin ja kuinka muiden alojen klustereissa on saavutettu hyviä tuloksia. Klustereilta puuttuu myös näkyvyyttä, koska usein niillä ei ole tarpeeksi kriittistä massaa olemassaolonsa mainostamiseen ja niissä syntyneiden ideoiden siirtämiseen Euroopan muille alueille ja sen ulkopuolelle.

Interreg IIC -aloitteen ja Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) rahoittaman Clusters Linked over Europe (CLOE) -projektin päätarkoituksena on luoda eurooppalainen klusteriverkosto. Tavoitteen saavuttamiseksi kuuden jäsenvaltion ja Venäjän julkiset ja yksityiset kumppanit tekevät yhteistyötä heinäkuusta 2004 kesäkuuhun 2007. Projektin päätavoitteina on a) ottaa oppia muiden alojen ja alueiden klusterien toiminnasta, b) edistää tiedon ja osaamisen vaihtoa saman alan pk-yritysten klusterien välillä ja c) lisätä klusterien näkyvyyttä kumppanuusalueilla, muilla Euroopan alueilla sekä esimerkiksi Kiinassa ja Yhdysvalloissa.

CLOE-projektin esittelypiste TCI-kongressissa Ranskan Lyonissa

Projekti: CLOE – Clusters Linked over Europe
Ohjelma: Interreg IIC (länsi)
Kokonaiskustannukset: 1 808 000 euroa
EU:n rahoitusosuus: 800 000 euroa
Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR)
Toimeenpano: heinäkuu 2004–kesäkuu 2007

Yhteystiedot:
Tri Adolf M. Kopp
Wirtschaftsförderung Karlsruhe
Zähringerstr. 65a
D-76124 Karlsruhe
P. (49-721) 133 73 00
F. (49-721) 133 73 09
adolof.kopp@wifoe.karlsruhe.de
<http://www.clusterforum.org>

CLOE-projektin työpajat tarjoavat ohjausta klusterien hallinnoimiseen, joka perustuu verkoston itse määrittämiin parhaisiin toimintatapoihin klusterien perustamisessa ja hallinnoinnissa. Verkostolle kehitetään myös Internet-sivustoa, jota voidaan käyttää sisäiseen ja ulkoiseen viestintään. Sivusto tarjoaa tietoa pk-yritysten ja muiden klustereihin liittyvien organisaatioiden toiminnasta. Verkoston avulla klusteriyritykset oppivat hyviä toimintatapoja organisaatioon, resurssiin, pätevyteen ja koulutukseen sekä yhteistyövälineisiin ja käytäntöihin liittyvissä asioissa. Yritykset rakentavat yhteistyötä muiden samalla alalla toimivien klusteriyritysten välille. Tavoitteena on luoda yhteinen kansainvälinen markkinointistrategia, joka tarjoaa CLOE-projektille kansainvälisen aseman ja mahdollistaa pääsyn kohdemarkkinoille.

Projekti on saanut julkisuutta Euroopan klusteritoiminnassa. Useita merkkipaaluja on jo saavutettu. Projektia varten on laadittu hyvä ja kattava Internet-sivusto (<http://www.clusterforum.org>). Sen ansiosta projekti ei ole enää pelkkä tietolähde, vaan interaktiivinen foorumi, jonka hakukoneella toimivasta CLOE-tietokannasta löytyy yli 230 klusterin yhteystiedot. Toinen merkkipaalu oli Cluster Management Guide -oppaan valmistuminen vuonna 2006. Se on hakuteos klusterien perustamiseen ja hallinointiin. Linzissä järjestetty alakohtainen työpaja, johon osallistui 80 jäsentä, oli menestys. Tapahtuma oli omistettu CLOE-alueen yrityksille ja kiinnostuneille klusterien johtajille kaikkialla Euroopassa.

Saksa/Italia/Unkari/Itävalta

REGINS – pienten ja keskisuurten yritysten integroiminen Euroopan talouteen

Alueellinen kehitys riippuu kilpailukykyisistä pienistä ja keskisuurista yrityksistä sekä niiden integraatiosta eurooppalaisiin ja maailmanlaajuisiin markkinoihin. Siksi yritysten tehokas verkostoituminen alueellisella ja kansainvälisellä tasolla on tärkeää etenkin teknisesti suuntautuneilla aloilla. Tietoa verkkojen ja klusterien tehokkuudesta eri alueellisissa ympäristöissä on kuitenkin saatavilla vain vähän. Lisäksi verkostojen ja klusterien toiminta on lähinnä paikallista tai alueellista, ja alueiden välillä tai Euroopan tasolla on vain vähän yhteistyötä. REGINS-projektissa tutkitaan jäsenalueiden temaattisiin klustereihin liittyvän hallinnan tämänhetkistä tilannetta. Projektissa käynnistetään hankkeita, joissa luodaan siteitä jäsenalueiden auto-, logistiikka- ja biotekniikka-alojen välille.

Neljä Saksan, Italian, Unkarin ja Itävallan aluetta tekevät yhteistyötä REGINS (REGional standardised Interfaces for a better integration of regional SMEs in the European Economy) -projektissa, joka saa tukea Interreg IIIC -aloitteesta ja Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) ajalla 2004–2007. REGINS-projektin tärkein tavoite on virkistää osaamisen vaihtoa, jossa painopiste on klusterien hallinnassa, alueellisissa innovaatioissa ja pk-yritysten tukimenetelmissä jäsenten välillä. Tavoitteena on luoda perusta pitkän aikavälin strategiselle yhteistyölle. Projektin alatavoitteita ovat a) kumppanuuksien tukeminen julkisten ja yksityisten tahojen välillä, b) kokemusten ja osaamisen vaihdon stimuloiminen tietyillä aihealueilla, c) alueellisten verkostotoimijoiden perustaminen alueen kumppanien verkostoitumisen tueksi, d) klusterien hallinnan osaamisen arvioiminen jä-

REGINS-keskustoimikunta ja henkilöstö tapaamisessa Itävallan Gmundenissa

senalueilla ja e) standardoitujen rajapintojen luominen monille pk-yrityksille olemassa olevien alueellisten verkkojen avulla.

REGINS tarjoaa vertailevan kokonaiskuvan klusterien hallinnassa jäsenalueilla käytetyistä menettelytavoista ja työkaluista sekä niiden tehokkuudesta. Olemassa olevat rakenteet tarkistetaan ja arvioidaan. Uusia lähestymistapoja kehitetään. Mentorointijärjestelmä tukee tulosten siirtoa alueellisiin tukimenetelmiin ja verkostoitumistyökaluihin. Tavallinen verkostoitumistoiminta ja rakenteet (standardoidut rajapinnat) mahdollistavat alueiden välisen yhteistyön klusterien hallintarakenteissa. Siten projektien aloitus- ja liiketoimintakustannukset todennäköisesti pienenevät, reaktioajat lyhenevät ja projektien sisällöt voidaan sovittaa yhä paremmin pk-yritysten tarpeisiin. Valittujen temaattisten painopistealueiden alaprojekteissa kehitetään vakaita alueiden välisiä linkkejä alueellisten verkostoitumiskoordinaattoreiden ja verkostojen jäsenten välille.

Tämänhetkisen tilanteen analyysiin ja alueelliseen arviointijärjestelmään perustuvassa hyvien toimintatapojen oppaassa tehdään yhteenveto klusterien hallintatoimista jäsenalueilla. Opas tarjoaa yleisiä suosituksia alueellisten klusterien perustamiseen ja hallintaan etenkin auto-, logistiikka- ja biotekniikka-aloilla. Yhteistyökumppanit osallistuivat monenlaisiin alueellisiin, alueiden välisiin ja kansainvälisiin messuihin ja tapahtumiin sekä kertoivat niissä REGINS-projektista. Lisäksi REGINS-projektia edistettiin monissa kansainvälisissä työpaikoissa ja lähetystöjen vierailuissa Ylä-Itävallassa, Stuttgartin alueella, Lombardiassa ja West-Pannonissa.

Projekti: REGINS – REGional standardised Interfaces for a better integration of regional SMEs in the European Economy

Ohjelma: Interreg IIIC (itä)

Kokonaiskustannukset: 7 035 223 euroa

EU:n rahoitusosuus: 3 667 611 euroa

Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR)

Toimeenpano: helmikuu 2004–maaliskuu 2007

Yhteystiedot:

Andreas Hubinger

Clusterland OÖ GmbH

Hafenstraße 47–51

A-4020 Linz

P. (43-70) 798 10 50 82

F. (43-70) 798 10 50 80

andreas.hubinger@clusterland.at

<http://www.regins.org>

Tšekki/Saksa/Itävalta/Puola/Slovenia

RegioSustain – biomassasta energiaksi: kestävyttä alueellisiin suhdanteisiin

Biomassan viljely ja käyttö energiantuotannossa on innovatiivinen tapa luoda alueellista arvokiertoa, jossa koko lisäarvo – biomassan viljelystä energian tuottamiseen ja käyttöön – pysyy alueella. Kokemus on osoittanut, että biomassan käyttö vaihtoehtoisena energialähteenä voi tukea taloudellista kasvua erityisesti sellaisilla alueilla, joilla maatalous ja metsätalous ovat keskeisessä asemassa. Usein alueilta kuitenkin puuttuu osaamista ja työkaluja, joita vaaditaan alueellisen biomassatuotannon perustamiseen sekä biomassaan perustuvaan energiantuotantoon ja -kulutukseen.

RegioSustain on alueiden välinen verkosto, joka on perustettu Interreg III C -aloitteen puitteissa ja jota rahoitetaan Euroopan aluekehitysrahastosta. Hankkeessa on mukana 14 julkista ja yksityistä kumppania sekä tutkimuslaitoksia viiden jäsenvaltion alueilta ja kaupungeista. RegioSustain pyrkii auttamaan alueita maa- ja metsätalouden laiminlyötyjen mahdollisuuksien hyödyntämisessä biomassaan perustuvan energiantuotannon avulla. Tarkemmin sanottuna projekti pyrkii parantamaan saatavilla olevaa osaamista ja työkaluja, joilla biomassaa voidaan käyttää tehokkaasti energiantuotantoon ja kestävään kehitykseen. Tavoitteena on myös herättää paikallisten ja alueellisten osakkaiden sekä suuren yleisön tietoisuus.

RegioSustain tukee alueita vaihtoehtoisten energialähteiden kehityksessä ja pyrkimyksessä riippumattomuuteen ulkoisesta energiahuollosta. Projekti auttaa alueita myös monipuolistamaan metsä- ja maatalouden tulonlähteitä sekä tukee perinnemaisemien säilyttämistä. Toimintaan sisältyy analyysijä saatavilla olevasta osaamisesta ja paikallisesta potentiaalista, joita voidaan hyödyntää

Kokemustenvaihto on yksi RegioSustain-projektin pääasiallisista tavoitteista. Projekti-kumppanien säännölliset opintomatkat, joissa tutustutaan mallihankkeisiin, ovat todennäköisesti käytännöllisin tapa vaihtaa ja välittää parhaita toimintatapoja. Tässä tutustutaan puuhakkeen polttoon perustuvaan lämmitysjärjestelmään.

Projekti: RegioSustain
Ohjelma: Interreg III C (itä)
Kokonaiskustannukset: 704 000 euroa
EU:n rahoitusosuus: 507 000 euroa
Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR)
Toimeenpano: kesäkuu 2004–kesäkuu 2007

Yhteystiedot:
Elke Knappe
Leibniz-Institut für Länderkunde eV
Schongauerstraße 9
D-04329 Leipzig
P. (49-341) 255 65 00
F. (49-341) 255 65 98
info@ifl-leipzig.de
<http://www.regiosustain.net>

biomassaan perustuvassa energiantuotannossa. Monissa työpaikoissa, konferensseissa, näyttelyissä ja koulutustapahtumissa kumppanit jakavat ja levittävät osaamista ja työkaluja. Kumppanit perustavat myös tiedotus- ja palvelukeskuksia alueille tukemaan tiedonvälitystä ja -levitystä sekä koulutustoimintaa.

Kesäkuiden 2004 ja 2007 välillä projektin tavoitteina on a) perustaa kokemusten ja parhaiden toimintatapojen vaihdon sekä tiedonsiirron osaamisverkosto, b) edistää rakennemuutosta maaseutualueilla tarjoamalla vaihtoehtoisia tulonlähteitä, parantamalla maa- ja metsätalouden kilpailukykyä sekä ottamalla huomioon kestävä kehityksen periaatteet, c) hyödyntää maa- ja metsätalouden olemassa olevaa potentiaalia ja d) tasapainottaa vähäosaisten alueiden tilannetta suhdanteita vakauttamalla.

RegioSustain-projekti ei ole suoraan yhteydessä lämpövoimailoitten rakentamiseen. Projektin tarkoituksena on pikemminkin luoda perusta voimalaprojekteille välittämällä tietoa jäsenalueilta löytyvästä potentiaalista, mahdollisuuksista tai puutteista. Näin voidaan vakauttaa suhdanteita ja mahdollisesti saada rahoitustukea. Toimintatavat voidaan jakaa neljään ryhmään, jotka ovat analyysit, koulutukset, tapaamiset sekä tulosten ja tiedotteiden levittäminen. Toiminnan menestyksessä merkittäviä tekijöitä ovat kumppanuusalueiden alueelliset työryhmät. Ryhmät kokoontuvat säännöllisesti ja toimivat keskustelupalustoina paikallisten toimijoiden välillä sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa.

Éire-Irlanti

Kasvua luonnosta

Länsi-Irlannissa sijaitsevan Lough Key Forest & Leisure Park -puiston jälleenrakennus antaa uutta elämää vanhalle turistikohteelle ja tuo dynamiikkaa paikalliseen talouteen.

Lough Key Forest & Leisure Park -puisto sijaitsee luonnonkauniilla ja historiallisella alueella. Se käsittää noin 350 hehtaaria metsäaluetta, järven ja lukuisia pieniä saaria. Kolme mailia leveä Lough Key -järvi on puiston vetonaula. Järven historiaa on kirjoitettu yli tuhat vuotta. Ensimmäisen kerran se mainitaan *Annals of Lough Key* -teoksessa (vuodelta 1041), jota säilytetään nykyisin Dublinin Trinity Collegessa. Lähimenneisyydessä järvi ja sitä ympäröivät alueet muodostivat osan Rockingham-kartanon maista, jotka Sir John King ja hänen perillisensä omistivat vuoteen 1957 saakka. Tila myytiin Irlannin maakomissiolle ja pian sen jälkeen perustettiin Lough Key Forest Park -puisto. Puisto on yksi Irlannin suurimmista ja kauneimmista metsäalueista. Nähtävyyksiin lukeutuu puutarhoja, luontopolkuja, arkeologisia kohteita, rengaslinnoituksia ja maanalaisia kammioita, näkötorni sekä järven saaret, joita voi tutkia veneretkillä. Parhaina vuosinaan 1970-luvulla ja 1980-luvun alussa puisto houkutteli vuosittain jopa 250 000 vierailijaa. Turismiin ja vapaa-ajan viettoon liittyvien muutosten sekä puistosta huolehtimisen puutteen johdosta kävijöiden määrä on laskenut asteittain.

Näköala puunlatvojen tasalta

1990-luvun puolivälissä puiston omistaja, valtion metsä- ja maanhallintayritys Coillte, aloitti merkittävän jälleenrakennusprojektin yhdessä Roscommonin piirikunnan neuvoston kanssa. Suunnitelmaan kuuluivat puiston eräiden olemassa olevien rakenteiden purku sekä toisten kohteiden uudistaminen ja jälleenrakennus.

Leikkikenttä Lough Key Forest & Leisure Park -puistossa Irlannissa

Jälleenrakennuksen aikana puistoon lisättiin monia uusia kohteita. Yksi innovatiivisimmista uutuuksista oli Tree Canopy Walk. Se on polku, joka mutkittelee puunlatvojen tasalla. Siltamainen käytävä lähtee keskusrakennuksesta ja seurailee Lough Key -järven rantaviivaa.

Muita uusia kohteita ovat kaksi uutta seikkailukeskusta aikuisille ja lapsille sekä uusi kävijäkeskus, joka tarjoaa tietoa Lough Keyn rikkaasta ja monipuolisesta ympäristöstä. Uudistetussa puistossa on nykyään myös maksullisia kohteita, mutta pääsy metsäalueille on yhä ilmainen retkeilijöille.

Tulokset

Uudistettu Lough Key Forest & Leisure Park -puisto avataan kävijöille huhtikuussa 2007. Ensimmäisenä vuonna puistoon odotetaan 60 600:aa vierailijaa, ja tavoite viiden vuoden kuluttua on 121 300 kävijää.

Kun puiston toiminta käynnistyy kokonaisuudessaan, se tarjoaa alueelle 12–16 työpaikkaa. Puisto helpottaa myös epäsuorien työllistymismahdollisuuksien luomista esimerkiksi ateriapalveluihin, koulutukseen ja virkistystoimintaan liittyvillä aloilla. Lough Key Forest & Leisure Park -puisto on alueen lippulaivaprojekti, joka toimii ankkurina monille muille alueen turistikohteille. Siten se tukee alueellisen turismin tuotteisiin ja palveluihin liittyvän klusterin perustamista. Lough Key Forest & Leisure Park -puiston jälleenrakennus tarjoaa toteuttamiskelpoisen yhteistyömallin laadukkaiden turistikohteiden kehittämiseen valtion maa- ja metsäalueiden hallintayritysten, paikallisten viranomaisten ja turismin kehityslaitoksen välille.

Projekti: Lough Key Forest & Leisure Park

Ohjelma: Tavoite 1 (2000–2006)

Kokonaiskustannukset: 9 000 000 euroa

EU:n rahoitusosuus: 5 700 000 euroa

Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR)

Toimeenpano: 2000–2006

Yhteystiedot:

Neil Armstrong, toimitusjohtaja

Lough Key Forest & Leisure Park, Rockingham, Boyle, Co.

Roscommon

Ireland

P. (353-71) 966 32 42

F. (353-71) 966 32 43

loughkey@roscommoncoco.ie

<http://www.loughkey.ie>

Belgia/Saksa/Alankomaat

Hoivaa yli rajojen

Terveydenhuollon toimijoiden uusi, rajatylittävä liitto Euroopan Meuse-Rhine (EMR) -alueella osoittaa, kuinka tärkeää on tarkastella terveydenhuoltojärjestelmiä eurooppalaisesta näkökulmasta.

EMR on rajatylittävä alue, joka käsittää osia Belgiasta (Liège ja Limburg), Saksasta (Aachen) ja Alankomaista (Limburg). Alueen väestömäärä on noin 3,7 miljoonaa asukasta, jotka puhuvat kolmea kieltä ja jotka kuuluvat kolmeen eri oikeusjärjestelmään ja kolmeen hyvin erilaiseen kulttuuriin. Eroista huolimatta EMR-alueella on pitkä historia rajatylittävästä yhteistyöstä erityisesti terveydenhuoltopalveluiden alalla. Vuonna 1992 aloitettu Interreg I -projekti loi perustan terveydenhuollon yhteistyölle. Työtä jatkettiin Interreg II- ja Interreg III -ohjelmien tuella, mikä johti entistä tiiviimpään yhteistyöhön sairaaloiden, terveydenhuollon vakuutusentajiin ja muiden alan toimijoiden välillä. Projektissa kehitettiin erilaisia rajatylittäviä terveydenhuoltopalveluita. Tällä hetkellä alueiden väliseen verkostoon kuuluu sairaaloita, terveystalouksia, potilasjärjestöjä, lääkäreitä, julkisia terveyspalveluita, terveyspolitiikan toimijoita ja hallintohenkilöitä.

Potilaiden vapaa liikkuminen

Yhteistyön ensimmäinen aste käsitti vain sairaaloita, ja siinä keskityttiin pääasiassa terveydenhuoltotarpeiden arvioimiseen ja rajatylittävän terveydenhuoltopalvelun edellyttämien rakenteiden tutkimiseen. Sitten projektissa perustettiin sairaaloiden ja terveydenhoidon vakuutusyhtiöiden liitto. Se tarjosi kehityksen, jossa voitiin käsitellä rajatylittävien terveydenhuoltopalveluiden käytännön ongelmia. Liiton ansiosta voitiin myös ratkaista ongelmia, jotka estivät palveluita tarvitsevien liikkumista vapaasti alueella. Vapaata liikkumista tuettiin erityisellä kansainvälisellä sairausvakuutuskortilla, joka otettiin käyttöön vuonna 2000. Sen ansiosta vakuutetut saattoivat käyttää rajatylittäviä terveyspalveluita.

Seuraava Interreg III -projekti "Rajatylittävä terveydenhuoltopalvelu Euroopan Meuse-Rhine-alueella" (Zorg over de grens, 2002–2005) rakennettiin laajennetun verkoston varaan. Siihen kuului kymmenen terveydenhuoltopalveluiden rahoitusjärjestöä ja viisi sairaalaa. Sairaalat ja rahoittajat allekirjoittivat erityisen yhteistyösopimuksen. Yhteistyötä tehtiin viidessätoista rajatylittävissä projektissa. Projekti helpotti myös rajatylittäviä kontakteja niin potilasryhmien ja vanhustenhoitoverkoston välillä kuin narkomaanien hoidossa, korkeakoulujen välisessä yhteistyössä ja ympäristöön liittyvien Euroregio-terveysprojektien käynnistykseen. Projekti johti myös yhteistyöhön Euroregio Health Report -raportin ja Euroregio-terveyskonferenssin parissa.

Projekti: Rajatylittävä terveydenhuoltopalvelu Euroopan Meuse-Rhine-alueella (Zorg over de grens)

Ohjelma: Interreg IIIA

Kokonaiskustannukset: 1 670 000 euroa

EU:n rahoitusosuus: 835 000 euroa

Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR)

Toimeenpano: 2002–2006

Yhteystiedot:

Professori, tohtori Jacques Scheres

Euregional Coordinator

University Hospital Maastricht

Postbus 5800

6202 AZ Maastricht

Nederland

P. (31-43) 387 59 92

F. (31-43) 387 79 77

jsch@eepz.azm.nl (jscheres@knmg.nl)

Malli

Tärkeimpiä EMR-alueen rajatylittävään terveydenhuoltoon liittyvän yhteistyön saavutuksia:

- kliininen yhteistyö sairaaloiden välillä, esimerkiksi lasten sydänleikkaukset, PET-kuvaukset, lasten kasvainoppi, palovammojen hoito, suonistoleikkaukset, sairaalloisen ylipainon hoito jne.
- Euregio-sairaaloiden laatupiiri
- terveydenhuollon tarjoajien yhteistyö
- kansainvälinen sairausvakuutuskortti
- EMR-alueen rajatylittävän terveydenhoidon tiedotusvirasto ja perusta
- laajennettu yhteistyö sairaaloiden, vakuutusyhtiöiden, potilaiden, lääkärin, apteekkarien ja muiden asiaankuuluvien kumppanien, kuten yliopistojen, välillä
- erityisten sairaalatoimenpiteiden kustannusten vertailu kolmessa EMR-alueen maassa
- sairaalapalveluiden kustannusten, terveyspalveluiden säännösten ja korvausten läpinäkyvyyden vertailu EMR-alueella
- kroonisesti sairaille, esimerkiksi diabeetikoille, tarkoitettujen palveluiden vertailu EMR-alueella
- ambulanssien ja hätäpalveluiden rajatylittävä yhteistyö EMR-alueella.

Euroopan Meuse-Rhine-alue tarjoaa käyttökelpoisen mallin tulevaisuuden rajatylittävään yhteistyöhön terveydenhoidon alalla Euroopassa. Projektin menestyksen johdosta Euroopan unionin politiikkaa on muutettu. Poliitikassa on alettu tunnustaa eurooppalaisen näkökulman hyödyt terveydenhuoltojärjestelmien suunnittelussa.

Tanska/Ruotsi

Biotekniikkaa yli rajojen

Rajatylittävä yhteistyö julkisten viranomaisten ja biotieteiden teollisuuden välillä Øresundin alueella on johtanut maailman johtavan biotekniikkaklusterin, Medicon Valleyn, luomiseen.

Kun Tanskan ja Ruotsin hallitukset päättivät rakentaa kiinteän yhteyden Øresundin salmen yli vuonna 1991, saatiin ajatus myös rajatylittävän alueen perustamisesta yhteiseksi kentäksi taloudelliselle, sosiaaliselle ja kulttuuriselle yhteistyölle. Ideasta syntyi Øresundin alue, joka käsittää Suur-Kööpenhaminan ja Etelä-Ruotsin Scania-alueen. Alueen pinta-ala on yhteensä noin sata neliökilometriä, ja sen väestömäärä on noin 3,5 miljoonaa asukasta. Øresund Science Region (OSR) perustettiin tukemaan alueen taloudellista kasvua teollisuuden, yliopistojen ja julkisen sektorin yhteistyön avulla.

OSR-alueen tärkein tavoite oli perustaa alustoja tai klustereita alueen menestyvimmille sektoreille, kuten biotekniikka-, ICT-, ympäristö- ja ruokateollisuusaloille. Tähän mennessä suurin ja menestynein klusteri, Medicon Valley, toimii biotekniikan ja lääketieteen alalla. Ajatus Medicon Valleystä saatiin 1990-luvun puolivälissä, kun alueen julkiset viranomaiset ja biotekniikka-alan edustajat sopivat kansainvälisen markkinoinnin yhteistyöstä. Kumppaneilla oli yhteinen tavoite. Øresundista haluttiin tehdä Euroopan houkuttelevin biotekniikkaan erikoistunut alue, jonka toivottiin myös sijoittuvan maailman viiden parhaan bioalueen kärkeen.

Klusterista yhteisöksi

Vuodesta 1997 lähtien aluekehitystoimistot Copenhagen Capacity ja Position Skåne ovat yhdessä edistäneet sisäisiä investointeja Medicon Valley -klusteriin. Medicon Valley -yhteisö on pyrkinyt te-

hostamaan omaa jatkuvaa kasvuaan ja kehitystään. Työ aloitettiin perustamalla vuonna 1997 Medicon Valley Academy (MVA) -akatemioita. MVA on toimintaa helpottava organisaatio, joka tukee tiedon ja osaamisen vaihtoa sekä yritysten, yliopistojen, sairaaloiden ja muiden järjestöjen välistä yhteistyötä Vallebyssä. MVA sai rahoitustukea Interreg IIA Øresund -ohjelmasta sekä alueen julkisilta ja yksityisiltä osakkailta.

Yhteistyö alueen yliopistojen välillä johti myös Øresund University -yliopiston perustamiseen. Se koordinoi opetusta ja tutkimusta sekä auttaa valvomaan uusien tutkimuslaitosten luomista alueen biotekniikka-alalla. Toinen merkittävä yhteistyöalue on ollut alueen ensimmäisen riskipääomayrityksen eli Medicon Valley Capitalin (MVC) perustaminen. MVC-yhtiön perustivat kummankin maan investoijat. Se tukee biotekniikka-alan yritysten perustamista ja kehitystä.

Lääkealan piilaakso

Nykyään Medicon Valley käsittää suurten lääkealan yritysten ryppään, jonka vertaista ei ole Euroopassa eikä todennäköisesti muuallakaan maailmassa. Alueen kukoistavan akateemisen ja kliinisen biotiedetutkimuksen tukemana Medicon Valley on saavuttanut paikan neljän kaupallisesti merkittävimmän lääketieteen alueen eli diabeteksen, tulehdusten ja immunologian, neurologian sekä syöpätutkimuksen maailmanjohtajana. Kokemuksen ja asiantuntemuksen yhteensulautuminen on myös tehnyt Medicon Valleystä hedelmällisen ympäristön uusille biotiedeyrityksille. Vuodesta 1997 lähtien Medicon Vallebyssä on syntynyt 114 uutta yritystä (keskimäärin 13 vuodessa ajalla 1997–2005), ja se saa biotekniikkaan enemmän suoria ulkomaalaisia investointeja kuin mikään muu alue Euroopassa. Medicon Valley on yli kolmensadan biotekniikka-, lääketiede- ja lääkealan yrityksen kehto. Yritykset vastaavat noin 60 prosentista Tanskan ja Ruotsin lääkkeiden ja lääkintälaitteiden viennistä.

Medicon Valleyn tärkeitä lukuja:

- 300 biotiedealan yritystä
- 14 yliopistoa
- 26 sairaalaa, joista 11 on yliopistosairaalaita
- 41 000 työntekijää biotekniikka-alalla
- 14 000 tutkijaa
- 150 000 opiskelijaa, joista 2 000 opiskelee biotieteiden filosofian tohtoreiksi
- noin 60 prosenttia Skandinavian biotieteiden tuotannosta.

Projekti: Medicon Valley

Ohjelma: Interreg

Kokonaiskustannukset: 3 950 000 euroa

EU:n rahoitusosuus: 1 980 000 euroa

Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR)

Toimeenpano: 28.2.2002–27.2.2005

Yhteystiedot:

Ulf Åberg

Business Development Manager

Food & Food Technology, Life Science

Department of Economic Development & Innovation

Region Skåne, Stortorget 9

S-211 22 Malmö

P. (46-40) 623 97 48 (suora numero ja matkapuhelin)

GSM (46-768) 87 04 48

F. (46-40) 35 92 04

ulf.berg@skane.se (Skype: ulfgoranberg)

<http://www.skane.com/invest>

Italia

Metsä- ja tekniikkaklusteri Bolzanossa: yhteistyötä ja innovaatiota pienissä perinteikkäissä perheyriyksissä

Bolzanon alue tuki "metsän ja tekniikkoiden klusteria" (Cluster Holz & Technik), johon kuuluu 175 jäsenyritystä, kun sitä oltiin luomassa. Jäsenet ovat etupäässä pieniä perheyriyksisiä, joiden innovaatioprofiili on matala. Yritykset tekevät yhteistyötä uusien innovaatioiden parissa esimerkiksi hyvinvoinnin, kestävän rakentamisen sekä valaistuksen ja akustiikan optimoinnin aloilla.

Bolzanon itsenäinen provinssi (saksaksi, jota suurin osa asukkaista puhuu, alueen nimi on Südtirol) on vuoristoalue, jossa puurakentaminen ja puutuotteet edustavat paikallisen talouden perinteistä sektoria. Työskentely suhteellisen suojatulla markkina-alueella sekä rajoitetut tutkimus- ja kehitysmahdollisuudet aiheuttavat sen, ettei paikallisilla yrityksillä (pääasiassa erittäin pieniä yrityksiä) ole valmiuksia kohdata globalisaation haasteita. Yleisesti ottaen näiltä yrityksiltä puuttuu kilpailukyky alueellisten markkinoiden ulkopuolella. Tärkeimpiä haasteita puusektorilla ovat nykyaikaistaminen, markkinoiden laajentaminen ja teknologiansiirron edistäminen, joita tarvitaan uusien tuotteiden, osaamisen ja tuotantoprosessien kehittämiseen.

Alueellinen tuki

Alueelliset viranomaiset rohkaisivat klusterin luomista ja käynnistivät kolme ehdotuspyyntöä, joissa pk-yrityksiä kutsuttiin innovaatiota edistäviin yhteistyöprojekteihin. Lopulta rahoitusta sai kahdeksan projektia, joihin osallistui 28 yritystä. Projekteissa keskityttiin akustiikan ja valaistuksen parantamiseen, hyvinvointisektorin (hotellien, kylpylöiden jne.) sisustukseen, ergonomisten design-huonekalujen kehittämiseen ja markkinointiin, innovaatioon tuotteis- ja markkinoissa/tekniikassa sekä puualan tiedotusfoorumiin.

Eurokustik-projektin, joka oli yksi rahoitusta saaneista projekteista, esitteli kolme puuseppää. He halusivat kehittää uusia tapoja suunnitella huippuluokan akustisia huoneita. Saatuaan erityistä koulutusta kahdelta itävaltalaiselta asiantuntijalta puusepät rakensivat ensimmäisen akustisen kammion prototyypin. Symphonic Wind-orkesteri testasi kammiota konserttikiertueella, jolloin voitiin mitata huonekalujen järjestyksen vaikutusta äänen ja musiikin jakautumiseen. Projekti menestyi niin hyvin, että sen perusteella syntyi uusi yritys, joka on onnistunut saamaan sopimuksia sekä yksityiseltä (konferenssi/konserttitiloja hotelleille tai bändeille, työtiloja yrityksille) että julkiselta sektorilta (urheilutiloihin, paloasemille).

Samalla kehitettiin myös laaja-alaista toimintaa, kuten kansainvälisiin messuihin osallistuminen ja koulutusvierailujen järjestäminen, erityiset koulutustilaisuudet asiaankuuluvista uusista tekniikoista, tutkimus Pohjois-Italian metsäalan markkinoista, akustiikan ja valaistuksen teknisen sertifikaatin perustaminen, yritysprofilien tietokannan kehittäminen, säännöllisten työpajojen ja tapahtumien (esimerkiksi "Conversations on Wood") järjestäminen, "puuakus-

Projekti: Cluster Alpine Network (CAN) Wood and Technologies Cluster
Ohjelma: Innovatiiviset toimet (2000–2006)
Kokonaiskustannukset: 740 360 euroa
EU:n rahoitusosuus: 370 180 euroa
Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR)
Toimeenpano: tammikuu 2002–joulukuu 2004

Yhteystiedot:
Wood and Technologies Cluster
Albert Überbacher, Cluster Manager
CAN Südtirol
Via Siemens 19
I-39100 Bolzano
P. (39) 471 56 81 47
F. (39) 471 56 81 45
albert.ueberbacher@can-suedtirol.it
<http://www.can-suedtirol.it>

tiikka ja valaistus"-aiheisen osaamiskeskuksen kehittäminen sekä tieto- ja viestintäkeskuksen luominen.

Klusteri, johon kuuluu sekä tuotantoyhtiöitä että palveluntarjoajia, rakentuu seuraavasti: 60 prosenttia jäsenistä on kirvesmiehiä, 20 prosenttia puuseppiä, kymmenen prosenttia arkkitehtejä ja kymmenen prosenttia muita yrittäjiä (suunnittelijoita, akustiikka- ja valaistusalojen teknikoita).

Projektin eteneminen

Ohjelman lopussa vuonna 2004 klusteri käsitti 130 jäsentä ja valitun edustuskomitean. Kaksi vuotta myöhemmin jäseniä oli 175. On perustettu myös kolme työryhmää ("Innovatiivinen puurakentaminen", "valon optimaalinen käyttö sisätiloissa" sekä "terveys, vuoristoalueiden hyvinvointi ja innovatiiviset pinnat"). Ne tarjoavat jäsenille tietoa, osaamista, koulutusta ja tukea yhteistyöprojekteihin. Seitsemän kahdeksasta rahoitetusta yhteistyöprojektista jatkuu edelleen ilman Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) tukea, ja kaksi uutta projektia on suunnitteilla ("kolmen tähden hotellien kylpylät" ja "eteläiseen ilmastoon sopiva puurakentaminen"). Hankkeessa on kehitetty myös tekninen laatumerkki, ja käynnissä on alueiden välinen yhteistyöprojekti ("lisäarvopuu", jota rahoitetaan Interreg IIIC -aloitteen puitteissa).

Ruotsi

Innovaationeuvonantajien verkosto pienille ja keskisuurille yrityksille

Länsi-Ruotsissa ryhmä ”innovaationeuvoja” työskentelee yhdessä pk-yritysten kanssa. Tavoitteena on tunnistaa innovaation tarpeet ja tarvittaessa järjestää asiantuntemusta tukemaan yrityksiä tulevaisuuden kehityksessä.

Västra Götaland on Ruotsin johtava teollisuusalue. Teollisuussektori on alueellisen talouden ja työllisyyden koossapitävä voima Suur-Göteborgin alueella. Noin 40 prosenttia alueen väestöstä työskentelee teollisuuden tai teollisuuteen liittyvien palveluiden parissa.

Vuosina 1999–2000 tehty RITTS-tutkimus ⁽¹⁾ perustui alan 900 yrityksen haastatteluun. Se osoitti, että pk-yrityksillä oli kehitystarpeita, joita ei pystytty täyttämään. Myös innovaatioiden ja riskinoton taso oli alhainen alueen teollisissa pk-yrityksissä. Osaaminen oli hajanaisena, ja pk-yritykset olivat epävarmoja siitä, mistä apua voitiin tarvittaessa pyytää. Etenkin teknisen osaamisen tarpeet pk-yrityksissä olivat erilaisia, mutta myös paremman markkinoinnin ja verkostoitumisen avulla olisi voitu tavoittaa potentiaalisia asiakkaita. Osaajien ja pk-yritysten välille tarvittiin entistä parempia kontakteja.

Vuoden 2003 aikana Länsi-Ruotsin alue järjesti projektin ”Maailmanluokan alueellinen innovaatiojärjestelmä teollisuuden pk-yrityksille” Fyrbodalin, Sjuhäradin ja Skaraborgin alueilla. Projekti jouduttiin lopettamaan ennenaikaisesti. Fyrbodaliin kuuluva alue ei voinutkaan osallistua siihen, sillä se sai tukea omaan innovatiivisten toimien hankkeeseensa.

Toinen vaihe

Projektin toinen vaihe jatkui kahdella muulla alueella huhtikuusta 2003 elokuuhun 2005. IVF eli Ruotsin konetekniikan tutkimuslaitos

johti projektia, jota kutsuttiin nimellä ”Maailmanluokan alueellinen innovaatiopalvelu – IF-net Västra Götaland”. Projekti käsitti seuraavat toimet:

- Kaikkia teollisuuden osaajia yhdistämään perustettiin verkosto. Sitä koordinoi hallintoryhmä, joka koostui alueen projektipäälliköistä, teollisista tutkimusinstituuteista ja liiketoiminnan kehitysyhdistyksistä.
- Verkoston toimesta palkattiin ja koulutettiin ”innovaationeuvoja”. Hallintoryhmän perusteet neuvonantajien valintaan olivat edeltävä kokemus teollisuudessa, kyky ja halu kommunikoida pk-yritysten avainhenkilöiden kanssa sekä kyky hahmottaa suurempia kokonaisuuksia. Tällä tarkoitettiin esimerkiksi kykyä lähestyä pk-yritysten tilannetta kokonaisvaltaisesti keskittymättä pelkästään yksittäisiin ongelmiin tietyllä erikoisalalla. Innovaationeuvojat saivat koulutusta, jonka ansiosta he saattoivat toimia verkoston osaamisen läheteinä.
- Innovaationeuvojat vierailivat teollisuuden pk-yrityksissä tukemassa niiden kehitystä. Henkilökohtaisten käyntien tarkoituksena oli saada aikaan kontakteja ja luottamusta. Esitteitä ja tiedotusmateriaalia käytettiin lähinnä muistutuksena. Ensimmäinen käynti oli kestoltaan noin 1–2 tuntia, minkä jälkeen käytettiin enintään 20 tuntia kehitysprojektin analyysin ja ehdotuksen laatimiseen.
- Kun käynnistä seurasi selkeä tilaus, neuvoja laati projektista erityisen ehdotuksen yrityksen arvioitavaksi. Siten pk-yrityksen tarpeisiin voitiin suositella parasta asiantuntemusta. Pk-yritys maksoi kehitysprojektista, johon hanke antoi 1 800 euron tukiosuuden.
- Kokonaisvaltainen menettelytapa sisälsi esimerkiksi prosessin, koordinaation ja raportoinnin. Niissä pidettiin silmällä alueellisen osaamisverkoston edustajien yritysvierailuja ja palveluita, jotta voitiin varmistaa yhdenmukaisuus ja laatu. Yksityiskohdat dokumentoitiin käsikirjaan, joka perustui BIC (Business Innovation Centre) -keskuksen ennen projektin alkua laatimaan tutkimukseen.
- Projektin aikana tehtiin 318 yritysvierailua, joista syntyi sata kehitysprojekti ehdotusta. Niistä 75 aloitettiin.

Alue jatkaa projektin rahoittamista osana strategiaa, jossa rakennetaan ”maailmanluokan innovaatiotukijärjestelmää pk-yrityksille”.

Projekti: Maailmanluokan alueellinen innovaatiojärjestelmä teollisuuden pk-yrityksille

Ohjelma: Innovatiiviset toimet (2000–2006)

Kokonaiskustannukset: 1 714 000 euroa

EU:n rahoitusosuus: 727 000 euroa

Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR)

Toimeenpano: tammikuu 2003–syyskuu 2005

Yhteystiedot:

Project phase II

Björn Westling

IVF Industriforskning och utveckling AB

Argongatan 30

S-431 53 Mölndal

P. (46-31) 706 61 69

F. (46-31) 27 61 30

bjorn.westling@ivf.se

http://www.ivf.se

¹ ”Regional Innovation and Technology Transfer Strategies”, rakennerahastojen yhteisrahoittama ja aluepolitiikan pääosaston organisoima eurooppalainen ohjelma, jonka tarkoituksena oli rohkaista alueita kehittämään tutkimus- ja innovaatiostrategioita 1990-luvun puolivälissä.

Viro

Innovaatiota rakennusteollisuuteen: Loodesystem

Lämpöprofiilien uuden tuotantolinjan kehittäminen

Loodesystem Ltd on virolainen rakennusmateriaalien ja elementtitalojen valmistaja. Vuonna 2000 perustettu yhtiö on ensimmäinen virolainen yritys, jossa aloitettiin tukimuurien tuotanto elementtitaloihin. Rakennemateriaalina käytetään teräslevyä tai niin sanottua lämpöprofiilia.

Lämpöprofiili on ohutseinäinen galvanoitu teräslevy, jota käytetään ulkoseinien ja julkisivujen valmistukseen. Teräksen kestävyys ja joustavuuden ansiosta voidaan valmistaa kevyitä ja ohuita levyjä, jotka ovat kuitenkin vahvoja ja kestäviä. Lämpöprofiilien tuottajat tarjoavat tavallisesti yhdenmukaisia tuotteita, minkä takia esivalmisteisten talojen tuotanto on melko työvoimavaltaista. Tämä on aiheuttanut vaikeuksia Virossa ja sitä ympäröivissä maissa, joissa rakennusalalla on pulaa työvoimasta.

Loodesystem Ltd päätti kehittää lämpöprofiileille uudenlaisen tuotantolinjan, jonka avulla ongelma yritetään ratkaista. Jotta tutkimus- ja kehitysprojektiin mahdollisesti liittyviä taloudellisia ja teknologisia riskejä voitiin vähentää, Loodesystem päätti hakea avustusta rakennerahastoista Enterprise Estonian (EAS) eli kansallisen liiketuen toimiston kautta.

Kumppanuus

Loodesystemin insinöörit keräsivät ja analysoivat kenttätietoa, jotta pystyttiin nopeasti selvittämään tärkeimmät esivalmistettujen talojen elementtien kokoamista vaikeuttavat tekijät. Analyysien tulokset kertoivat, mitä ominaisuuksia lämpöprofiileihin voitiin lisätä, jotta elementtien kokoaminen olisi nopeampaa tavallisiin markkinoilla oleviin lämpöprofiileihin verrattuna.

Tuotantolinja kehitettiin yhteistyössä suomalaisen Samesor Oy:n kanssa, joka on alan johtaja. Yhteistyön ansiosta Loodesystemin uudet ideat voitiin ottaa käyttöön yhdeksän kuukauden sisällä.

Uusi tuotantolinja

Projekti: Uuden tuotantolinjan kehittäminen lämpöprofiileille

Ohjelma: Tavoite 1 (prioriteetti 2: yritysten kilpailukyky)

Kokonaiskustannukset: 261 223 euroa

EU:n rahoitusosuus: 104 486 euroa

Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR)

Toimeenpano: joulukuu 2004–syyskuu 2005

Yhteystiedot:

Raul Loomets

Loodesystem Ltd

Katusepapi 10a

EE-11412 Tallinn

P. (372) 601 19 14

info@loodesystem.ee

http://www.loodesystem.ee

Uusi innovatiivinen linja (jota kutsutaan liuskojen rullamuovauslinjaksi) testattiin vuoden 2005 kolmannen neljänneksen aikana, alle vuosi tarvittavien ominaisuuksien alkuperäisen analyysivaiheen päättämisestä.

Nopea eteneminen ei olisi ollut mahdollista ilman Enterprise Estonian ja rakennerahastojen apua. Projektiin liittyneet taloudelliset ja tekniset riskit olisivat olleet kohtuuttomia pk-yritykselle.

Nopeammin ja halvemmalla

Loodesystem Ltd on kehittänyt lämpöprofiileille innovatiivisen, patentoidun CAD/CAM-tuotantolinjan. Siihen kuuluu useita lisätoimintoja, jotka auttavat lyhentämään seinärakenteiden valmistusaikaa. Lisätoiminnot ovat ainutlaatuisia, ja ne tarjoavat asiakkaille ennennäkemättömiä mahdollisuuksia.

Käyttämällä Loodesystemin valmistamaa lämpöprofiilia

- seinäelementit voidaan valmistaa 20–40 prosenttia nopeammin kuin kilpailijoiden tuotteet
- kokoamiseen tarvitaan vähemmän työvoimaa kuin kilpailevissa lämpöprofiilituotteissa.

Uudet tuotteet ovat kiinnittäneet potentiaalisten asiakkaiden huomion eri puolilla Eurooppaa. Loodesystem on jo aloittanut tuotteiden viennin Ukrainaan. Se on löytänyt uusia kumppaneita rakennusyrityksistä Baltian alueelta ja Espanjasta.

Espanja/Italia/Kreikka/Marokko/Ranska/Tunisia

Välimeren alue, energia-alan innovaatiolaboratorio

Huolimatta kasvavista ympäristöllisistä ja ilmastollisista huolista Välimeren alue erottuu joukosta monipuolisuudellaan. Alue käsittää saaria, vuoristoja ja kaupunkialueita. Vaihtelevan ympäristön ansiosta uusiutuvista energialähteistä on saatu monipuolista kokemusta täydentävänä energiamuotoina. Uusiutuvat energiamuodot ovat avainasemassa kasvihuoneilmiön vastustamisessa ja hajautetun sähköntuotannon mahdollistamisessa. Siten Välimeren alueen kumppanuusien ja verkostojen yhteistyö tarjoaa mahdollisuuksia tukea tiedon jakamista, valita kohteisiin sopivia, tehokkaita energiajärjestelmiä ja tehdä oikeita päätöksiä tilasuunnittelussa. Samalla alueet tuovat panoksensa Kioton sopimuksessa ja Euroopan energiaa koskevassa valkoisessa kirjassa määritettyihin tavoitteisiin. Tavoitteena on myös tehdä nykyään vielä hinnakkaista uusiutuvista energiamuodoista, etenkin fotosähköisestä energiasta ja polttokennoista, kilpailukykyisiä.

Pohjoinen rannikko / eteläinen rannikko

Tämäntyyppiset asiat olivat taustalla EMERGENCE (1) 2010 -projektiä perustettaessa. Hanke aloitettiin hiljattain Provence-Alpes-Côte d'Azur (PACA, Ranska) -alueen toimesta eurooppalaisen Interreg II-IB MEDOCC -ohjelman (2) puitteissa. Uusiutuvien energiamuotojen hajautetun tuotannon avulla pyritään varmistamaan luotettava ja jatkuva energiahuolto. Osallistuvia alueita sitoutetaan projektiin integraatioprosessin avulla, jossa päämääränä on luoda tulevaisuuden energiamaisema.

EMERGENCE 2010 -kumppaneita ovat esimerkiksi Baleaarien kauppa-, teollisuus- ja energiakamari (Espanja), Cagliariin provinssi (Sardinia, Italia), Caltanissettan maakunta (Sisilia, Italia), Dodécanè-

Aurinkokennot: kokemuksenvaihto uusiutuvista energiamuodoista kuuluu "EMERGENCE 2010" -projektiin.

sen prefektuuri ja uusiutuvien energialähteiden keskus (CRES) Kreikassa sekä Välimeren eteläisellä rannikolla uusiutuvien energiamuotojen kehittämiskeskus (CDER, Marokko) ja energian ohjauksen kansallinen toimisto (ANME, Tunisia).

Kiistakohdista mallitapauksiin

Aloituvavaihe (kesäkuusta joulukuuhun 2006) perustui täsmälliseen metodologiaan, joka määritettiin avajaisseminaarissa. Siinä jokainen osallistuja valitsi CRES-keskuksen kehittämän tietokoneohjelman avulla haluamansa energiajärjestelmät ja tutkimuskohteet. Niiden perusteella tehtiin arvioita, määritettiin osa-alueet ja asianomaiset toimijat, käynnistettiin teknisiä ja taloudellisia tutkimuksia sekä luotiin hakemisto ja verkkosivusto; PACA laati alustavan luettelon "kiistakohdista", joissa otettiin huomioon suunniteltu tekniikoiden kehitys.

Toisessa vaiheessa (tammikuusta kesäkuuhun 2007) esitellään taupauskertomuksia ja strategioita, työskennellään hyväksytyissä kohteissa CRES-keskuksen laatiman suunnitelman mukaan ja vaihdetaan mielipiteitä edellä mainituista kiistakohdista.

Projektin kolmannessa vaiheessa heinäkuun 2007 ja huhtikuun 2008 välillä laaditaan määritelmät, joiden perusteella käynnistetään kumppanien ehdottamat "mallitapaukset", jotka saatetaan myös toteuttaa kokonaisuudessaan. Arvioidaan toimintakykyiset, mahdollisesti toimintansa aloittavat yritykset ja sopiva eurooppalainen tuki, johon sisältyy rakennerahastojen uusi eurooppalainen alueellisen yhteistyön tavoite. Projekti loppuu päätöseminariin ja lausuntoon.

Vaihtoehtoisten energiamuotojen siementen kylväminen

Tutkimusten lisäksi EMERGENCE 2010 -projektin tarkoituksena on mahdollistaa kasvukeskuksen luominen kohteisiin, joiden taloudellinen toiminta on joutunut kärsimään energiahuollon osalta syrjäisen sijainnin taikka hajautetun energialähteen erityistarpeiden tai kysynnän takia.

Projekti: EMERGENCE 2010

Ohjelma: Interreg IIIB MEDOCC, akseli 2, toimenpide 1

Kokonaiskustannukset: 1 210 000 euroa

EU:n rahoitusosuus: 722 500 euroa

Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR)

Toimeenpano: 1. heinäkuuta 2006–30. kesäkuuta 2008

Yhteystiedot:

Région Provence-Alpes-Côte d'Azur

Mireille Pile, Managing Director for Environment

Sustainable Development and Agriculture

Hôtel de Région

27, place Jules Guesde

F-13481 Marseille cedex 20

P. (33) 491 57 52 08

F. (33) 491 57 53 07

mpile@regionpaca.fr

http://www5.regionpaca.fr/

¹ EMERGENCE: Etudes en Méditerranée pour les Energies Renouvelables Garantissant l'Electrification de Noyaux de Croissance Ecologique.

² Interreg IIIB: monikansallinen yhteistyö (2000–2006). MEDOCC: Välimeren läntinen alue.

Sanasto

Alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoite: Kaudella 2007–2013 tämä tavoite pyrkii vahvistamaan alueiden kilpailukykyä, houkuttelevuutta ja työllisyyttä kaksiosaisen lähestymistavan avulla. Ensimmäiset kehitysohjelmat auttavat alueita ennakoimaan ja edistämään taloudellista muutosta tukemalla innovaatioita, tietoyhteiskuntaa, yrittäjyyttä ja ympäristönsuojelua sekä helpottamalla niiden saatavuutta. Toiseksi pyritään luomaan enemmän ja parempia työpaikkoja sopeuttamalla työvoimaa ja investoimalla henkilöstöresursseihin. Tavoite kattaa 19 jäsenvaltion kaikki alueet, jotka ovat lähentymistavoitteen ulkopuolella, eli 168 aluetta ja niiden 314 miljoonaa asukasta ovat tukikelpoisia. 54,9 miljardia euroa, joista 11,4 miljardia on varattu "phasing-in"-alueille, edustaa hieman alle 16:ta prosenttia kokonaistuesta.

Alueet talouden muutosten edistäjinä: Komission ehdotukset hyvien toimintatapojen vaihdosta alueiden välisessä yhteistyössä kaudella 2007–2013 esiteltiin 8. marraskuuta 2006 tiedotteessa numero 675 (2006).

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/index_en.cfm

EAKR: Euroopan aluekehitysrahasto on yhdessä koheesiorahaston ja Euroopan sosiaalirahaston kanssa yksi EU:n koheesiopoliittikan työkaluista. Se on pääasiallinen rahoituslähde alueiden potentiaalisen kehityksessä. Vuonna 1975 perustettu rahasto voi tukea tuottavia sijoituksia, yrittäjyyttä, liikenteen ja ympäristön infrastruktuureja, tutkimusta ja teknistä kehitystä, innovaatioita, tietoyhteiskuntaa, kestäväää kehitystä sekä muuta toimintaa. EAKR-tuen erityiskohteet on määritetty monivuotisten ohjelmien puitteissa. Komissio hallinnoi rahastoa yhdessä jäsenvaltioiden ja alueiden kanssa.

http://ec.europa.eu/comm/regional_policy/index_en.htm

ESR: Vuonna 1957 luotu **Euroopan sosiaalirahasto** on yksi EU:n kolmesta koheesiotyökalusta. Se on tärkein EU-rahoituksen lähde työllisyyden ja henkilöstöresurssien kehittämiseen.

http://ec.europa.eu/employment_social/esf2000/introduction_en.html

Euroopan alueellisen yhteistyön tavoite: Entisen yhteisöaloitteen eli Interregin tavoitteita tukemaan on perustettu Euroopan alueellisen yhteistyön tavoite, joka pyrkii kannustamaan kansainvälistä, kansallista ja alueiden välistä yhteistyötä EU:n alueilla. Varat aloitteeseen saadaan Euroopan aluekehitysrahastosta. 7,85 miljardia euroa on myönnetty noin 80 ohjelman yhteisrahoitukseen.

http://ec.europa.eu/regional_policy/interreg3/index_en.htm

Innovatiiviset toimet: Kaudella 2000–2006 rahoitettiin 181:tä innovatiivisten toimien alueohjelmaa 156 tukikelpoisella alueella EU15-maissa. Tavoitteena oli testata uusia lähestymistapoja ja toi-

mia, jotka menestyessään voivat parantaa toimenpideohjelmien laatua. Painopiste "riskintollaboratorioissa" oli alueellisten talouksien kehittämisessä, jonka perustana olivat tieto ja tekninen innovaatio. Tarkoituksena oli valjastaa tietoyhteiskunta alueiden käyttöön ja tukea kestäväää kehitystä.

Kansalliset toimenpideohjelmat: Euroopan unionin neuvosto hyväksyi yhdenmukaisesti suuntaviivojen uuden kokonaisuuden kesäkuussa 2005. Siitä lähtien jäsenvaltioilla on ollut velvollisuus laatia kansallinen toimenpideohjelma, jossa määritetään painopisteet ja jaetaan parhaat käytännöt, joita on käytetty suurimpien taloudellisten haasteiden käsittelyssä. Kansallinen toimenpideohjelma esittelee jäsenvaltion strategiat, joiden avulla pyritään pitkän aikavälin kestäväää kehitykseen, korkeaan työllisyyteen sekä oikeudenmukaiseen ja syrjimättömään yhteiskuntaan. Jokaisen jäsenvaltion on laadittava kevätkokoukseen vuosiraportti ohjelmien toteutuksen edistymisestä.

Kasvua ja työllisyyttä koskevat yhdenmukaiset suuntaviivat:

Kun arvioitiin vuoteen 2004 mennessä saavutettuja tuloksia Lissabonin strategiasta, Euroopan unionin neuvosto päätti keväällä 2005 keskittää yhteiset ponnistukset kasvuun ja työllisyyteen. Yhdenmukaiset suuntaviivat sisältävät 23 osaa. Hallintokausi 2005–2008 käsittää rakenteellisia indikaattoreita ja vuosittaisia kehitysraportteja kansallisista strategioista (National Reform Programmes, NRP).

Koheesiorahasto: Koheesiorahasto on tarkoitettu maille, joiden keskimääräinen BKT asukasta kohti on alle 90 prosenttia yhteisön keskiarvosta. Se kohdistetaan liikenteen ja ympäristöalan infrastruktuurihankkeiden, kuten Euroopan laajuisten liikenneverkkojen (TEN), energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian, osarahoittamiseen. Kaudella 2007–2013 koheesiorahoitusta oli saatavilla 69,6 miljardia euroa jäsenvaltioiden projekteissa.

http://ec.europa.eu/comm/regional_policy/index_en.htm

Lähentymistavoite: Kaudella 2007–2013 tämän tavoitteen tarkoituksena on edistää kasvua tukevia olosuhteita ja tekijöitä, jotka johtavat vähiten kehittyneiden jäsenvaltioiden ja alueiden todelliseen lähentymiseen. Tavoite koskee seitsemäntoista jäsenvaltion 84:ää aluetta, joiden väestömäärä on yhteensä 154 miljoonaa. Näillä alueilla BKT asukasta kohti on alle 75 prosenttia yhteisön keskiarvosta. "Phasing-out"-vaiheessa tavoitteen piiriin kuuluu vielä 16 muuta aluetta ja 16,4 miljoonaa asukasta, joiden BKT on vain vähän kynnysarvon yläpuolella suur-EU-alueen tilastollisen vaikutuksen johdosta. Lähentymistavoitteen budjetti on 279,8 miljardia euroa, mikä on 81,5 prosenttia kokonaisrahoituksesta. Rahoitus jakautuu seuraavalla tavalla: 199,3 miljardia euroa käytetään lähentymisalueisiin, 13,9 miljardia euroa on varattu "phasing-out"-

vaiheessa oleville alueille ja 69,6 miljardia euroa koheesiorahastoon, joka koskee 15:tä jäsenvaltiota.

NSRF: Kun rakennerahasto-operaatioita suunnitellaan kaudeksi 2007–2013, jäsenvaltioiden on esiteltävä **kansalliset strategiset viitekehysensä** (National Strategic Reference Framework, NSRF). Niillä varmistetaan, että toiminta on yhteisön koheesiopolitiikkaa koskevien strategisten suuntaviivojen mukaista.

Toimenpideohjelma: Toimenpideohjelma on jäsenvaltion laatima ja komission hyväksymä asiakirja, jossa esitellään kehitysstrategia ja asianmukaiset painopisteet, jotka toteutetaan rahaston avulla tai lähentymistavoitteessa koheesiorahaston tai Euroopan aluekehitysrahaston avulla.

Urbact: Euroopan aluekehitysrahaston osarahoittama Urbact-ohjelma perustuu Urban-yhteisöaloitteen ohjelmiin osallistuneiden Euroopan kaupunkien verkostoon. Urbact tukee kokemuksenvaihtoa ja vertaisoppimista toimijoiden välillä. Ohjelmasta on rahoitettu monia hankkeita, muun muassa 30:tä verkostoa, jotka yhdistävät 8–20 kaupunkia. Jokainen verkosto on luotu tietyn kaupunkipoliittisen aiheen ympärille. Seuraava vaihe on avoin kaikille 27 jäsenvaltion kaupungeille.

<http://www.urbact.eu/>

Urban II: Urban II -yhteisöaloite (2000–2006) on erityinen työkalu kaupunkialueiden elvytykseen. Urban II -aloitteen tavoitteena on ratkaista alueiden kohtaamia ongelmia ja parantaa alueiden houkuttelevuutta. Seitsemänkymmentä Euroopan kaupunkia on saanut Euroopan aluekehitysrahaston tukea yhteensä 730 miljoonan euron arvosta. Integroidulla lähestymistavalla voidaan esimerkiksi helpottaa työelämään ja koulutukseen pääsyä, edistää kulttuurista potentiaalia sekä tukea fyysisiä ja ympäristöllisiä virkistymismahdollisuuksia.

Yhteisön koheesiopolitiikkaa koskevat strategiset suuntaviivat: Nämä antavat viitteellisen kehyksen rakennerahastojen käyttöön. Euroopan komission esityksen pohjalta neuvosto ja Euroopan parlamentti hyväksyivät 6. lokakuuta 2006 CSG-suuntaviivat kaudeksi 2007–2013.

http://ec.europa.eu/comm/regional_policy/index_en.htm

Yleiset ohjelmat: Tätä termiä käytetään 450 ohjelmasta, jotka rahoitetaan Euroopan aluekehitysrahastosta, Euroopan sosiaalirahastosta ja koheesiorahastosta lähentymisen, alueellisen kilpailukyvyn ja työllisyyden tavoitteissa kaudella 2007–2013.

Inforegio

Kokonaiskuva EU:n aluepolitiikasta on saatavissa Inforegion Internet-sivustosta

**http://ec.europa.eu/regional_policy
regio-info@ec.europa.eu**

Julkaisutoimisto
Publications.europa.eu

ISBN 92-79-04534-2

9 789279 045349